

Truer-spel van de moordt, begaen aen Wilhem by der Gratie Gods, prince van Oraengien

<https://hdl.handle.net/1874/35652>

B. M
VI, B, 60

De tyd en heeft noyt weghgenomen

So blinkt hun deugt voor iedereen.

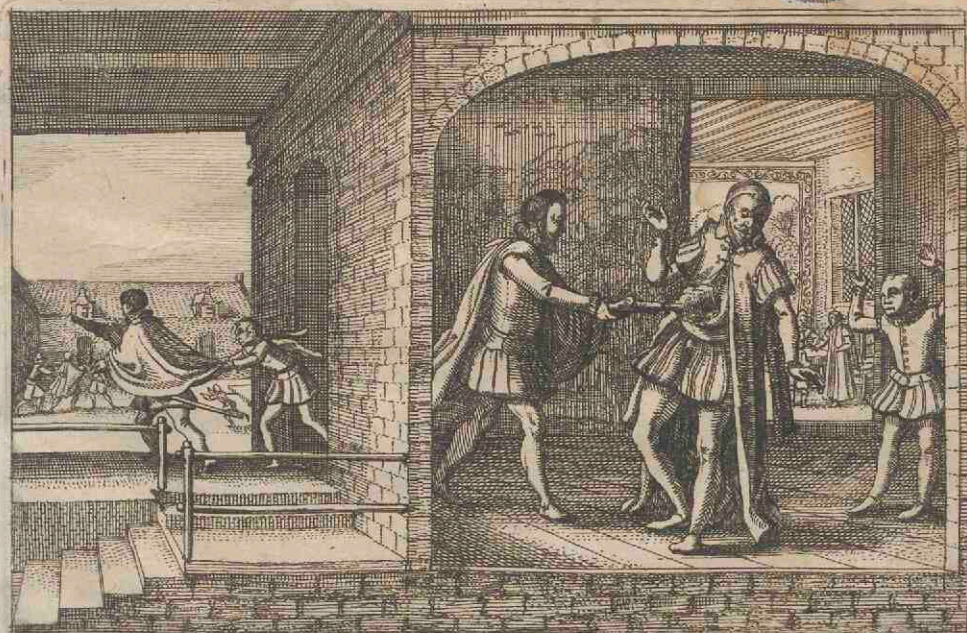

Den naam en 't overschot der vromen

Want nadat zy zijn overleên

TR VER-SPEL
Van de Moordt/
begaen aen
WILHEM
by der Gratie Gods / Prince
van Oranien, etc.

Ghedicht door
G. van HOGHENDORP.

t'AMSTERDAM, Voor Cornelis vander Plaff,
Boeckvercooper, wonende aen de Beurs. 1617.

AEN ZYN
EXCEL^{TIE.}

PLUTARCHUS in 'tleven *Demetrij*, alder Doorluchtichste Vorst, verhalende d' Eeren ende Staten die de gemeente van *Athenen* hem waren toe-eygenende, doet daer over een trefselijcke vermaninge, als dat de Princen niet so seer en behooren te letten op de uyterlijcke Eeren haer aenghedaen, als wel, ofte oock hare daden ende deuchden de selve waerdich zijn, ende naer de selve bevindende, oock die toeghevoeghde Eeren aen te nemen ende t'ontfanghen, als gerechtelyck en waerachtich haer toecomende; ofte die te verwerpen ende t'ontseggen, als een geveynsde vleyery, meer dienende tot spot als tot lof. So ist, alder vermaertsten Prins, dat ick aenmerckende de weldaedt die mijn Vaderlandt genoren heeft, door de groot-moedighen ernst die den hooghloffelycken Prins, van za: me^{tic.} uwer Ex^{tic.} Vader, aenghewent heeft, om het selve te trecken uyt de moet-willighe tyranny van de bloedt-giere *Maranen*, daer het so diep in versopen lach, ja dat selfs zijn Prince-lycke ghemoedt niet en was lettende op verlies van eygen goederen, gevaer zijns levens, noch alle de dreygementen zijner vyanden; maer treedt met een onversaechde ziel altijd in zyn heylich voornemen henen, dat is, het gemeene beste zyns Vaderlandts te bejaghen, hoewel het schijnt dat dickwil het den Hemel niet en lieft, door veel voorvallende ongelucken hem toegecomen, so en laet hy evenwel niet af, nochte thoont sich vermoeyt van der deuchden, heylsamen, doch smallen padt te treden; achtende de veelvoudige verhindernissen zyns loffelycken voornemens te zyn ware proeven van zyn stantvasticheyt, daer met de reden hem gewapent hadde, want (ghelyck *Seneca* seght:) den tegenspoet is getuyghe van een vroom ofte veracht ghemoedt: Daer over dat hy

T O E - E Y G E N I N G .

oock eyndelyck is tot zyn deucht-rycke begheerte ghecomen, als gheleyt hebbende den waren gront-steen van een volcomen vryheyt onses Vaderlandts, doorgedrongen hebben met een deuchts verstaelt ghemoedt, alle de beletselen zijner verwaender vyanden, latende by allen volckeren een hooghe verwonderinghe zyner manhafticheyt en cloeck beleyt. Doch daer over zijn moordadige vyanden, die altyt gepoocht hadden hem het lieve licht des levens uyt te blusschen, als het volcomen vervul van haer geluck, en deser landen gantschen onderganck, hebben hem (door Gods toelatingh) verradelyck om den hals ghebracht; want Godt bemerc-kende hare boosheydt, heeft haer willen bethoonen, dat haer wanen soo ydel was als die boos was: want vermeenende door dese doot volcomen overwinninghe te hebben, bevonden haer flux wel wijdt daer van daen, want gelyck den eenen *Phenix* den anderen herbaert uyt zijn affche, also heeft oock desen wijdtberoemden Prince uyt zyn bloedt naeghelaten alsulcke Helden, die op 's Vaders gheleyden gront-steen een heerlycke vryheyt volcomen op gebout hebben, ende die zyne onwaardige doot op 't hooghste hebben comen wreken. Dit alles overlegt hebbende, bevondt ick waerachtelyck, ô wijdtberoemden Prins, datter geen lof ghenoechsaem en was om zyne ghedachtenis te Eeren, nocte datter niet en soude connen ghevonden werden tot zynen roem dienende, datmen flattering soude mogen noemen, so heb ick voorghe-nomen (als een danckhaer mede-ghenoot van onse Vaderlantsche vryheyt) yet te doen dat tot lof en eer soude moghen strecken van dien ghesegenden Prins, ende van het gantsche huys van *Nassau*, Daer over ick voor nam de doot van dien vromen Heer, die wy met recht moghen noemen, *Onsen ghemeenen Vader*, in een Treur-Spel te verthoonen, also hy in het scheyden uyt dit verdrietelycke leven op het alderhooghste bevesticht heeft zyne groot-moedic-heyte en godtsalicheyt, het welcke zyn leste woorden wel te kennen gheven, als niet becommert zijnde dan met zyn arme Ghe-meent, en zyn ziele in de handen des alderhooghsten te bevelen: loffelycke, voorwaer overloffelycke affcheyt, die by ons in gheen verghe-

vergheten behoort gestelt te worden, maer ons eeuwich diend tot een spiegel zyner vromer deucht, ende onser vyants overmaten boosheit, het welcke ick volbracht hebbende naer de jonst mijn van den Hemel daer in toeghevoeght, hebbe mijn selven verstout, ô alder goedertierenste Prins, uwer Ex^{tie}. dat toe te eyghenen, op dat het onder uwe genadige bescherminghe mocht uyt gaen, en dies den volckeren t'aengenamer zyn, als oock derwyle syn Prin. Ex^{tie}. is een eerwaerdich Spruyt van soo 'n doorluchtighen Stam, wiens lof hem in alles behoort aenghenaem te zijn, noch daer by gevoecht dat zyn Ex^{tie}. my heeft ontfanghen ende aenghenomen onder de Compagnie van zyn Guardie, so dat ick my bevindende oock een Dienaer van zyn Princel. Ex^{tie}. ick niet redelyck het selve een ander conde toe-eyghenen, verhopende dat zyne Princel. Ex^{tie}. het selve met een jonstige genegentheyt sal aennemem, hoewel myn gemoet myn altemet te rugge dreef, besorgt zynde dat dit in zyn Princ. Ex^{tie}. een facheuse vernieuwinge van zyn's Vaders doot mochte zyn, en daer over een misvernoeghen hier aen hebben, maer weder herdenckende dat zyne Princ. Ex^{tie}. was een Vorst die sich in allen geleertheyt geoeffent hadde, en daer door zyn ghemoet met redenen ghestijft, sich niet so lichtelyck en liet vervoeren vande passie des ghemeenen volcx, als oock in den oorloch opgevoed zynde onder 't ghebries van de Paerden, gekrysch van 'toorlochsvolck, het donderen van 't Geschut, 't gekners van Helm en Swaerden, dat soo een Prins 't ghemoet also versekert heeft, dat die niet beweecht en con worden door het gheheuch van eenich dinck, ghelyck die verwijfde en teere menschen doen: so ben ick voortghetreden, ô alder vermaertste Prins, als een die allen genegentheyt heeft om uwe Princel. Ex^{tie}. ende gheneralyck 't Huys van *Nassau* alle eer ende dienst te bewysen die't my mogelyck is, daer over my oock yver in uwe Ex^{tie}. dienst hebbende ghestelt, ghedreven zynde om te dienen den alder beroemsten Prins die hedendaechs de gulden Son beschijnt, waer van myne ooren eyghen ghetuygen zijn, die in so verscheyden landen, selfs onder de alder onwetenste Menschen, hebbe uwen Vorstelycken

TOE-EYGENING.

roem soo loffelyck hooren uytroepen: *Prince MAURICE le plus brave Guerrir du Monde.* Voorwaer onse Naecomers onvergankelycke oordeelders van onse daden, verstaende door de ghetrouwe vertellinghe van so veel Boecken die onse Eeuwe fullen overleven, de meer als menschelijke volmaecktheden van uwe Vorstelycke Deuchden, ô Prince, souden met recht onse ondancbare onwetenheyt beschelden, dat wy niet en hadden door onse Pennen ghetuycht van de genade die Godt ons doet, dat wy mogen leven onder de soete regheringh van soo een begaefden Prins, wiens roem onder Tartaren ende die die daer wateren uyt den *Ganges*, doorluchtich is. Ick en vrees niet dat den genen die eenichsins ghenaeckt hebben de stralen van uwe deucht, my fullen oordeelen te overvloeyen in onredelycken lof, aenghesien de verheerlyckte gaven daer met Godt u ziel en lichaem so volmaeckteluyck beschoncken heeft. Den welcken uwe Princ. *Ex^{tie}* laet leven in een lange gelucksalicheyt, u gevende onder andere geluckigheden, alsucke Nacomelinghen als uwe ziele wenst, tot eyghen vernoeginghe van uwer *Ex^{tie}* ende tot ghemeene welvaert van ons Vaderlandt.

Den alder ootmoedichsten ende alder
genegensten Dienaer van uwe Prin. *Ex^{tie}*.

Gysbrecht van Hogendorp.

EEN yder is wel bekend/ dat den Dooz-luch-
 tigen ende Hooch-ghebozen furst / WIL-
 LEM, Prince van Orangien / Grave van
 Nassou/ende met een sonderlinge groot-moe-
 dicheyt/ tot het eynde zynes levens gepoocht
 heeft in duylenterley gebaeren de verdruckte
 Nederlanden/ vande moet-willige Tyranny
 der Spaengiaerts te verlossen / daer toe consumerende en spil-
 lende/ meest alle zyne goederen / so dooz confiscatie vanden Co-
 ningh/ als dooz eygen verbutenis/ om te moghen fourneren de
 penningen noo digh zynde om zyn loffelyck vooz-nemen te effe-
 ctueren. Betoonende daer mede zyne Princelycke gheneghent-
 heyt om de gherechticheyt der onnoselen te beschermen ; Ende
 zyn Vaderlandt versopen in soo veel ellenden/ dooz d'uytheem-
 schen moet-wil/ (als een tweeden Pelopidus) weder te herstellen/
 in haer vorzigen standt. So ist dat eyntelyck naer beproeft heb-
 bende/ allerley veranderlycke gevallen vande Fortuyn/ als een
 vroom ende Man-haftich Prince/ volstandigh blyvende in zyn
 Eerlyck vooz-nemen/ heeft dooz Godes genade so veel te wege
 ghebracht/ dat hy meest Hollandt ende Zeelandt heeft ghebruyt
 vande bloet-gierige slaverny vande tyrannighe Maranen, ende
 daer in geplant een teder beginsel van een volcomen Vrijheydt,
 na der handt vol-machtich bevesticht dooz de Victorieuse Da-
 den/ zynes Princelycke Sonen MAURITS ende HEN-
 DRICK van NASSAU, verselt met de Helden van hun
 bloedt. Naer den Castiliaen, metten wytersten Toorn onsteec-
 ken/ con niet verdragen dat soo een gering Persoon/ (als hy den
 Prince was achtende) hem sulck een smaet soude aendoen / als
 hem onbloomende van zyne landen / niet lettende op het groote
 onghelyck dat hy den Prince gedaen hadde/ die hy selfs daer toe
 geproboqueert en getercht hadde met meest de Adel deses lants/
 als hem ende haer allen ter doode verwysende / haere goederen
 verbeurt makende / en dat in vergeldinghe vande ghetrouwen
 dienst

VOOR-REDEN.

dienst aen hem gedaen/ so inden slaghy van St. Quintin, en meer andere plaetsen daer hy hem/ ende haer gebelicht hadde. Noch daer by opgerits ende aengedzeven dooz den Ryt/ die zyne Vanden den vromen Heer waren dragende / soo heeft hy allen listen gesocht om den Prins om den hals te brengen/ achtende wel haest aldan sich weder meester van dese Landen te maken. Belovende den Ructeur van dese Hoordt/ gift van Adel voor hem ende zyne Racomelingen/ en daer by 25000. Croonen eens/so dat dooz dese so groote beloften (gelijck de werelt altyt beset is met alfulcke Boofwichten / die niet en schamen eerloosen loon voor snoode schelmeryen by haer begaen te verdienen) eenige hebben gepoocht in alder voegen, den Coninck/ en hare schandelicke begeerten/ hier in te voldoen. Oock daer toe heftich aengedzeven dooz de veel-boudige aen-stokinge der Jesuyten/ en meer andere/ haers gelijck / die sekerlijck alfulcke Hoorders den Hemel waren toeseggende/ ia zelfs den Engelen als Dienaers van dese verbloecte menschē stellende. Gelyck de voorste meynunge vā Jan Jaurigny (die den Prins 't Antwerpen inde kaecke schoot) wel eygen te kennen gaf / wanende dooz Gods genade gantsch onselichelyck te zyn/ daer over hy oock so stoutelyck toeging. Doch met dit proef-stuck niet te vreden zynde/ zynder noch verscheptē andere geweest hier na trachtende/ die oock loon naer verdienen becomen hebben/ epndelyck eenen/ gelyck ick vast ghelooft/ uyt den Af-gront der Hellen op-gedondert/ wel ghewapent met Papistische Reliquien/ Paus Bullen ende Atlaten / heeft dooz Godts toelatinge/ den vromen Prins verradelijck vermoort/ also voldoende des Coninghs en allen zynen aenhangs bloetgierighe moet-willicheyt/ die doen wel waende volcomen Victorie over dese Landen te hebben / maer wel wijt buyten haer meynunge/ heeft Godt haer betoont/ dat hy der Vromen Heyl niet en stelt in eenes mensches handen/ maer heeft dooz de treffelycke Crijchs erbarentheyt van des Princen naer-gelaten Sonen, des Vaders ontwaerde doot op 'thooghste willen wreken: Al tot een smaet/ en schande van het heyl-loose Spaengien. Ende dese
 daet

daet is beminde Leser die ick W. L. alhier in dit Treur-Spel ver-
 thoont / op dat ons de Maraensche handelingh in ewigher me-
 mozie blyve. Het Spel is verdeelt in vyf deelen / in 't eerste deel
 wert verthoont des Conincx opgeblaten snozckerp / den Raets-
 sacht met de Inquisitie, de eygenschap van de Geveynsde Reli-
 gie, ende Superstitie, hare ghemeenschap met d' Inquisitie, om
 welcker begeerte te voldoen sy uyt der Hel doet comen Megera,
 Tispho, Alecto, wert besloten met een Choor. Het tweede deel
 verthoont den aert van de Hellsche furien daer meest al de Paus-
 ghelinde dooz gedreven zijn / ende boven al sulcke verbloecte
 Moorders; noch de disputatie van de Gheveynsde Religie, en
 Superstitie met den Moorder: volcht d' afscheyt van den Moor-
 der uyt het Hof van Parma: den Chorus vertelt meest d' oorzac-
 van Spaengiens nijdicheyt tegen dese Landen. Het derde deel
 verthoont een discours van den Prins van Orangien met zijn
 Hof-Meester, daer de Princesse Louyse over comende / verhaelt
 de swaermoedicheyt eenes drooms: een lof-Liet ter Eeren van
 den Prins ende zijn Ghelacht / noch den aencomst van den
 Moorder aen 't Hof van den Prins, zijne valsche verbloeminghe
 over d' oorzacck zijnder comst aldaer: besloten met een lof-Liedt
 van de voozstandinge des Vaderlants. Het vierde deel / een dis-
 cours van de Princesse Louyse met haer Voetster: den Moor-
 der wert van de Geveynsde Religie in zijn voornemen gesterct/
 ende heftich aenghedreven / die oock de Hellsche furie vermaent
 hem niet te verlaten vooz dat de Moordt volbrachte zy. Volcht
 een vertellinghe van veel vooz-ghebeurde dingen hem geschiet:
 Daer naer des alder vroom-moedichsten Prince ontwaerdich
 eynde / besloten met een klaech-Liedt. Het vyfde / de klachten
 van d' over-nate droeve Princesse Louyse, de troostinghe haer
 Voetsters: de klachten van de Staten / sweerende nimmermeer
 dese heylloose moort te vergheten. 't Besluyt doet den Tijdt,
 die de wraecke verclaert over des Princen doot ghedaen / dooz
 de manheyt zynner kinderen / en de Helden van zyn bloedt.

LOF-DICHT.

Ollantsche Rymers, hoe! wat moocht ghy toch gaen zoeken
 Stof om te rijmen in Latijns', en Grieck'sche boeken,
 Daer waerder stof nochtans u zelfs niet en onbreeckt?
 Blijft 't huys, laet Griek zijn Grieks, Latijn 't Latijns, en
 Franck

Zijn Frans: beschrijft ghy 't uws in taal, die (Godt zy danck)
 Geen weerga vindt, dat 's duyts, en dat duyts dat ghy spreeckt.

Van Hogendorp wist dat, daar om heeft hy beschreven
 In dat duyts 's Princen moort, die ewich nu zal leven,
 Al heeft hem een Tyran verradelyck doen doo'n:
 Nu leeft hy in de ziel van volk'ren zeer vermeughen,
 Die 't moorden ewelyck met wil van wraack zal heugen,
 En die 't oock wreken door Prins MAURITS zijn Zoon.

Hollandtsche Rymers, komt met kranfskens van Laurieren
 't Wijse gehelme hoofte van Hogendorp verciere.
 Getrouwe landt-zaat, die 's Landts welvaert steeds betracht,
 Eert Hogendorp, en leert zijn Dicht u jonge kind'ren,
 Dan zal dit Neerlandts haet op Spaengien niet vermind'ren,
 Maer ewich duren en vertreen de Spaensche macht.

S. Koster.

SONNET.

E Vryheytu goude Son, die eyntlyck 't hoofte ghefteken
 Heeft door den dicken mist der Spaensche tyranny,
 En ons nu soo beschijnt met hare stralen bly,
 Dat al de werelt daer ghenoech af heeft te spreken,
 Sach aen haer kost'lyck kleet noch dit cieraet ontbreken,
 Dat die den gront gheleyt heeft van haer heerschappy,
 En met zijn edel bloet ghesloten de party,
 Op het Bataefs Tooneel noch noyt en was gebleken.
 Hier in schiep sy verdriet. 't welck HOGENDORP haest fiende,
 Die Mars en Phoebus bey heeft even seer te vriende.
 Greep in de handt de pen, en maelde soo wel af
 De door de droeve doot des PRINCEN VAN ORAENGEN,
 Dat wie zijn Treur-Spel leeft, of vrient moet zijn van Spaengen,
 Of treuren neffens hem, al waer hy noch soo straf.

R. Telle.

EER-DICHT

Over

G. van HOGHENDORPS

ORANGIEN TRAGEDIE.

E snoo vervloecte lust van d' *Am'lachiten* zaet,
 't Bourgoensche hel-vergift van 't wrevel bloedich
 Spaengien,
 Gevoedt en opgequeeckt tegen 't eel bloet *Orangien*,
 Is levend afgebeeldt soo 't hier beschreven staet.

Heyloofen Bourgognon! onsael'gen Moorder gaet
 Breyght alle 't Spaensch vergift, Pistolen, Roers, en Poeder
 Aen d' Hel-hont, *Rhadamant*, aen *Pluto*, of zijn Moeder,
 So sien wy voor *NASSAU* een forgh-bevrijden staet.
 Groot-trotser-aertsch-Monarch, dachty met woeden straf,
 Als ghy dien vromen Prins ghemaeyt hadt in het graf,
 't Was alles voor de wint, 't spel was u heel gewonnen?
 Neen, *Hoghendorp* beschrijft u yd'le raserny,
 Hy stelt u haet te pronck door zyne Rymery,
 En singht *ORANGIEN* lofin 't held're licht der Sonnen.

Blijft volstandich. A. Koning.

KLINCK-GHEDICHT.

IN Ziele sich verheucht/ wanneer se gaet deurelofen.
 D soete rymery/ o oberbraef Soldaet!
 Waer u gheleerde Pen so byzet vertellen gaet
 De lieve deuchden al diens *Princken* waert gheprezen:

Die dooz manhascheyt vroom den Spaenschen Doozt dee vresen/
 Hoe wel hy ongeacht hem ydel eerst versmaect.

O *HOGHENDORP!* hoe wijs verkieft ghy dese daedt/
 Om ons Raneben die in stedts ghyheugh't doen wesen/

Als ghy haer wis bertelt dees Hels gheteelede moozt/
 En hoe den *Iber* boos verradelick versmoozt
 Wan dees doozluchtych heldt het oberwaerde leven:

En wan hy haer verbeeldt wat schrick *Hispacungen* heeft/
 Dat dien Godt-lieben man hen al te moedich leeft/
 Die ons om eyghen bloedt de vyphet heeft ghegheben.

Personagien.

PHILIPPUS den Coninck van Spaengien.
RUY GOMEZ de SILVA, Raets-Heer.
d'INQUISITIE twee Iacopyner Monicken.
De GEVEYNSDE RELIGIE, en
SUPERSTITIE.

MEGERA

TISIPHONE Stom. } Furien.

ALECTO Stom.

MOORDER Balthasar Geraerts.

De Prins van PARMA.

ASSONVILLE.

IESUYT.

PRINS van ORANGIEN.

HOFMEESTER.

PRINCESSE LOUYSA.

VOETSTER.

CAPITEYN van de Wacht.

De dry STATEN.

Den TYDT.

De CHOOREN.

ORAN.

ORANGIEN TRAGEDIE

Ofte Treur-Spel.

d' Eerste Acte.

De Coninck van Spaengien PHILIPPVS, Ruy
GOMEZ de SILVA, INQUISITIE.

PHIL.

EN blixem trest veel eer de krupt van d'hooch-
ste Kotsen/

En schijnt het avontuer veel eer verlust te trest
De grootste Princen/dan 'tgemeen haer ongh-
acht.

Wie paert sich nu by my in Conincklycke
macht?

Wat Volck/wat Tael/wat Lant/daer Men-
schen doch in leven/

Die booz myn Scepters roem niet schzicken en niet beben?

Waer henen men verreyt/waer henen men sich went/

Den Castillaenschen roem een pder is bekend.

Van waer de blonde Son des mergens roont getreden/

Of waer hy weer berpoost sijn jachten afghereden:

Men buycht sich booz den glans van myn bepeer'be Croon/

Hyspaengien heeft ghebout in Oost en West sijn Troon.

Den droef-ghebertoden Nooz/Oost en West Indianen/

Cariben/Patagons/Mensch-eters/Basilianen/

't Napolitaensche Rijck/Sicilien/en Milan/

En dupsent dergelijck/die ick niet noemen can/

Sich nuyghen al booz my: ick ben een Godt op aerden/

Wanneer ick my verzet ten Troone/sich verbaerden

Des Werelts volck'ren meest/en 'saertlijc Princen al/

En pder waent verschzickt dat het hem ghelden sal.

Ick donder met mijn stem/den blixem zijn mijn Velden/
 En Jovis toozen niet so licht ter neder velden
 De bloemen eener beemd/ als ick wel met een woorz/
 Dooz spaensche Lemmers sneech/ vpauden heb vermoort.
 Het vaste aertrijck dreunt van mijn vergramde schreden/
 Jae Pluto al verbaest/ in 't Hellsche hol beneden/
 Dreeft dat de lompe aerd' / dooz ontvermijden val/
 Hem en al 't Hells ghespups tot stof verpletten sal.
 Dus heeft het al woorz my/ ja Hemel/ Hel/ en Herde:
 Nochtans een snoot/ gheswind/ een volckken vol onwaerde:
 (Verstockt in zijn verderf) steekt nu den dwaesen top
 (Al oft yet wonders waer) teghen sijn Prince op:
 En maect my dit bekennt/ hoe hooch ick ben gheseten/
 Dat my het avontuer ten trots niet heeft vergheten:
 Maer hoont met smaet en schandt den roem mijns Majestept:
 Met onbesuyft geluck/ 'tghebal zijn dullichept.
 Ick sweert u Belgica, ick sal u doen ghevoelen/
 Hoe weert ick straffen ran u ongheloozsaem woelen/
 Lacht lacht een wepnich tijts/ weerstaet byz mijn ghebodt:
 Ghy ketters/ steunt byz vast op u heylloosen Godt:
 Ick sweer u by mijn staf/ en by mijn groote Croone/
 Daer van ghy slaven zijt/ dat ick u sal betoone/
 Hoe wanckel vest u hoop/ hoewel dooz laghen bals
 Al eenighe van u (stout) hebben van den hals
 Gheschoven 'theplich jock van ons heylsamen wetten/
 En laten al te hoos hun goddeloos besmetten
 Met Setten wuyl verbloecht/ van Godt en Mensch ghehaet/
 En dien trouloosen Gast/ dien sichter van't verract/
 Dien Dupter onbeschaemt/ Opzoerder van mijn Landen/
 Ick sal hem doen bekennt/ hoe wijt der Princen handen
 Bereycken/hem tot straf: verbloechten Dienaer snoot/
 Mijn ziel verlust sich noch in u eerloose doot.
 Ghy trotst my Belgica, ick sal u weder trotsen/
 Ghelijck een blottich Schip stuyp op de harde Kotsen:
 Tot zijnen ondergang/ en al di'er waren in/
 So kneus ick noch den trots van u verwaenden sin.
 't Assyrische ghewelt heeft noyt soo pzeuts ghewroken
 Men den trouloosen Jood' den Eedt van hem ghebzoken/
 Als ick o wrevel volck! met u Verraders al/
 Doch u eedt-breucken bals op 'truyptste straffen sal.
 De Koed' was al te loom dien ick u hebt gesonden/
 Dooz 's Meesters handt te sacht berettert zijn de wondens
 Ghy zijt te hart van beek/ den toom was al te lang/
 Maer eenen corzen tijt stelt u veel nauwer pzang.
 Ghy boeben schuymsel snoot/ ghy doet my dit bekenmen/
 Dat 's Princen sacht belept zijn achtbaerhept sou schennen:

In Landen tot den roof/ u Steden tot den vrandt/
 In Mannen tot de doot/ u Vrouwen tot de schandt/
 Ick overgeven wil/ het vonnis is ghestreken.
 Hoe? so een Prins als ick/ o! sou die sachter waken
 So een verbloekte smaet/ als nu pleecht teghen my
 Dit woeste volcken plomp/ dat maect sich selven by?
 Neen neen Bourgognen/ hoe? soudt ghy dien smaet ghedoghen?
 In Vader (hooch gheacht) heeft met een preuts vermoghen
 De Vorsten al te trots van het beroemde rijk
 Hun Steden dick bewalt/ ghedwonghen te ghelijck:
 Dat sy booz zynen Croon hun hoochmoet moesten breken/
 Ellendich/ arm/ en naect/ wijt van hun waen gheweken/
 Bekenden booz hun Prins die my ter werelt bracht/
 Wel hoe? en ick zyn Soon ben ick van minder macht?
 Heeft niet booz mijn ghewelt het Fransche rijk gheneghen?
 Heb ick niet met hun smaet den Lauren hoedt ghereghen?
 Den boerschen Turck vermaert/ den eed'len Pers beroemt;
 Verbasen al verbleect/ wan sich mijn name noemt.
 O Phlippel waer 's u Macht en u Monarchijs wenschen?
 Wie smet u Scepters glans? alleen een handt vol menschen/
 Neen/ by mijn groote Croon/ de werelt om vermaert/
 Al soudt het al bergaen/ ja Hemel/ Hel/ en Herdt/
 Ick laet niet onbewaect dit woebel boos vol schanden/
 Ick sie alreed' u val verdoemde Nederlanden/
 Ick sie u ondergang/ en u vernieling heel.
 Als een vergramde Leeuw/ met opghesperden keel/
 Een Broze flux ontmoet/ het zy dan mensch/ oft Dieren/
 Hooberdich cast hy 't aen/ met over-woze manieren/
 En laet niet ongheschent/ maer scheurt het van malcaer:
 So druckt u noch (gheboeft) mijn tozen al teswaer.
 Hier in hebt ghy ghelijck/ mijn Prince hooch verheben/
 Dat ghy die loeren plomp ('tis tijt) booz u doet beben:
 Die steunen al te trots op hun Wygheden/ dan
 't Geen d'eenen Prins hun gheeft/ weer d'ander nemen can.
 Wygheden? hoe? een Prins bepaelt men die met wetten?
 Den blitsem van mijn wzaeck die sal tot stof verpletten
 Haer wyghets ydel roem/ en treden die met voet/
 Die lompe Bekels grof/ dat goddeloos gebroet.
 Mijn Heer/ u tozen stilt/ men dick ghewan met listen/
 Het gheen' tberwaent ghewelt van groote Princen missen:
 Laertis soon vercreegh Achillis wapens hert/
 Syn list/ booz Ajax kracht/wel wijs ghespesen wert.
 Een wijs boozsicht verbroecket den hoochmoet der wyanden/
 Het is een dom ghesnoz/ doch hebben cloecke handen/
 Wanneer die zyn belept/ sy verhten als verwoet:
 Soo datmen hun booz al van 'thoofte betooven moet.

Ruyg.

Phil.

Ruyg.

Die swyggert al te kloeck/ die by hun is getweken/
 Die onsen handel loos heeft al te nau deuckeken/
 Die dooz wan-trouw van ons/ ons listicheyt ontquam/
 Doen syn ghesel te srecht syn rechte loon vernam/
 Die moet eerst zyn van kant/ dees stut al ons ghewelden/
 't Gemeen men sonder hem wel licht ter neder velden:
 't Welck is ghelijck de Zee van winden dul ghewaecht/
 Nu ist vol moet-wil stout/ en mergen weer verfaecht.
 Ghelpeck hun hoofden zyn/ grootmoedich/ oft vol vresen/
 Oft wys/ oft onbesupst/ alsoo 't gemeen sal wesen.
 Hierom grootmoedich Doozt/ vereyft een dapper Man/
 Die desen Mijter snot van 't leven helpen can.
 Sy schuplen onder hem/ hy onder macht van buyten/
 Die al vergift van sijt den voorszpoet willen stuyten
 Van u beroemt ghewelt/ op thoochst by hun ghebzeeft/
 Was niet d'uyttheemse jonst/ myn Heer/ 't waer lang geweest/
 Dat sich vooz dynen troon hun trots had moeten buygen.
 Den ongesetten Pzins soeckt syn yozijt te zupgen
 Dyt der nabueren quael/ 't sy opzoer/ oft verract:
 Hoe hoogher thzoon men heeft/ hoe meer men wert ghehaet.
 En hy alleen die treckt met schalck-gebeynsde zinnen
 Der Doozsten hulp/ die oock zyn kettery beminnen:
 Alleen is hy het hooft en stut der miyters stout/
 Die 't lichaem wel belept/ en van den bal weerhout.
 Doch 't lichaem zonder hooft begeeft sich flux tot vallen/
 Zoo eben/ zonder hem/ 't gemeen was niet met allen/
 Wan hy ter hellen is/ hun woeden is ghedaen.
 Wel isser niemant meer die my can tegenstaen?
 Ja/ maer d'een is noch jonck/ en d'een noch onerbaren/
 En d'ander sullen haer wel t'uwen dienst verclaren/
 Op hope van genaed/ mis-trouwlich van hun zaeck/
 Men toebe dan wat tijds met ons gewenste wzaeck/
 Tot dat al zachjens dus de rest men heeft ghetoghen/
 Alsdan men haer betoon/ hoe ydel haer bedzoghen
 Heeft der ghenaden waen/ den ongetrouwen knecht
 Al wat men die belooft/ heeft geen genaden recht.
 Der Pzinsen eeden al den Mijters niet en gelden/
 Als die Eedt-bzeuchlich vals eedts recht eerst nedervelden.
 Maer waerom 't recht genoemt ha' 't recht hier niet en gelt/
 't Gemeen roemt van het recht/ de Pzineen van ghewelt.
 Wat heeft den Doozt voozt recht/ oft onrecht doch te vresen?
 Men hangt/ men bzant/ men moozt/ alst ons maer nut kan wesen/
 Dysterde metter pl/ ist noodich dat hy val.
 In welcker boeghen men dit wel volbzenghen sal?
 Myn Heer/ laet dat aen ons/ men salder een verwecken/
 Wiens onbesupste ziel men daer toe zoo zal strecken/

INQU.

PHIL.
RUYG.

INQU.

PHI.
INQU.

- Dooz 't al-bekozich gout/ en salicheyt beloost/
 Dat hy u vbandt trots van't leven flux beroost/
 Ja moedich/onversaecht/int midden der vbanden/
 Een dagghē vzuucht in't hert van dien eerloos vol schanden/
 Oft met het donders beeldt/het clat'rende geschut/
 Hem dzybe metter pl naer Plutoos dypster hut.
- RUYG. 't Sy hoe, oft waer met 't is/men help hem van der aerden:
 PHI. Dat sy een vbraef ghemoet/die 't leven niet en spaerden
 Ten dienste van myn Croon/ick sweer oock hy dien staf/
 Noyt Prince meerder loon zyn onderfaet en gaf/
 Dooz daden uytgerecht/als ick hem sal vergelden.
- RUYG. Myn Heer/ick acht ghewis/dat hy hem zal verzelten
 Naer 't zielen byster hups/ oft volgen metter vaert.
 PHI. Zo zy zyn heugenis ons immers also waert/
 Dat al myn landen om hy zy als Sant ghebraghen.
- INQU. Myn Heer dats wel versint/daer met men sal beweghen
 De herten al verschriekt van zyn gepynde smert/
 Want bypten twijffel ist/so hy becomen wert
 Van dit Godloos gespups/zy doen hem dypsent dooden/
 Dit dulle volckken wzeet/int quaet niet om versnooden/
 Dat houdt hem dooz zyn Godt: die hun beroost daer van/
 Wat doot hy lypden zal men wel bedencken kan.
- RUYG. Dat sy ons eben veel/ als d'ander is om 't leven:
 PHI. Maer ol ick vzeese dat sich niemant derf begeben
 Te doen dees stoute daer: RUYG. O Prince wyt vermaert/
 Wat heeft roem-giericheyt veel daden vzeemt ghebaert
 In zielen dul ontsint: dat tuycht hy die de vbanden
 Dianas tempel schoon in d'Asiaensche Landen.
 Onnoemlyck ist ghetal van die daer dooz becoort
 Hun selben gaven tot hoof-baden ongehoort.
- INQU. Daer hy zyn veel genepcht hun Prince ten dienst te sterben/
 Die 't leven niet alleen/maer 't salich daer om derben.
 Dus Prince zyt niet beschroomt/zoou'n Helt ick binden zal/
 Die stout der mupters Heer grootmoedich brengt ten val.
- PHI. Wel dat het zoo geschie/ ick stelt in d'yne handen/
 O myn getrouwen raet/myn Vaderlycke landen
 My te berooben/dat was zo een smaet en hoon/
 Als dat men noyt dien vleck con wiffen uyt myn Kroon/
 Maer zoud' v'ispaengiens roem in eelwicheyt vercoesten.
 Men past op schandt/noch eer/al zoud' men't al verwoesten/
 Ich blijf verwinner doch: RUYG. Myn Heer/dats wel gesepdt/
 Die trofen derst herwaent des Conincks Majestept/
 Die moet Godloos vol schant ter hellen heuen sweben.
 Hoe soud' t veracht gemeent den Coning Wetten geben/
 Als of sy bedel-wys de Croone creech op 't hoot?
- INQUI. Neen/ dat men eer het landt van al zyn volck ontbloot/

Wat bysheyt/ oft wat wet/ daer sy hun op verlaten/
 Een Coninck onbepaelt verheerst syn onderlaten/
 De Croon en dwingt geen wet. R u x. En 't geen de Hzing hun gaf/
 Dooz hun moettillen boos/beneemt hy hun tot straf.
 Der onderlaten goet is al den Coninck eyghen/
 Als slaven moeten zy dooz zynen thzoone neppen/
 Des onderdaens bestit en wat hy opt bequam/
 Wanneerc den Hzing belieft/hyt hem te recht benam/
 En doet hem eers genoech/dat hy hem maer laet leven.

PHIL. Ick sweer by 's Hemels troon/dat zy haest sullen beven.

GEVEYNDE RELIGIE, EN SUPERSTITIE.

GE. RE.

Ier ben ick al vergramt/ Geveynsden Godts-dienst listich/
 Besmeurt met menschen bloet van dese Eeuwen twistich:
 Ick hol so onbesuyft/dat 't Aertrijck sich verset/
 Myn valsheyt wert bekent dooz onbervalsche wet/
 Doch pas ick daer niet op/men doet my so niet vluchten,

Ick sal dooz moorden dul den laesten sucht doen surchten
 Noch menich/die sich noyt daer op en hadt verhoet.
 Pu niet kracht/dan met list ick my behelpen moet.
 Ick/die dooz loos vergift den keeser nam het leven/
 Welck hem van Priesters handt voor Godtheyt wert ghegeven/
 Soud' ick nu zyn beschaemt: eer Hemel Hel vergaet/
 Dan ick in 't minste sou vermind'ren mynen staet/
 Neen neen/ick ben te loos/wacht/ o! als ick beginnen
 Sal met een sachten toom van schalck geveynsde sinnen.
 't Geveynst my om en tom sweeft/als een dicke mist/
 Ick die dooz heyl' gen schijn/so te begoochlen wist
 Heeft al de volck ren die d' Aertbodem opt betraden/
 Wat heb ick zielen dom dooz myne list verraden!
 Een Dochter bande Hel/de Dupbel is myn Hoer/
 Bedroch heel schoon vermoont dat is myn Minne-moer.
 Versierde sabels dul/inbeelding/schijn van reden/
 Nacht-dromen/'t ingelwant van beesten opgesueden/
 't Geheym in Bos en Boom/der ijdel vog'len vlucht/
 Eclips in Son en Maen/des donders dom gerucht/
 De leben boos verhalst van Menschen langh ghestozven/
 Dat zyn de boetsels/daer ick meest met heb verwozven
 Den wasdom/dat den coy my tot den Hemel raect:
 Wat is dooz my volboert? wat is dooz my gestraect?
 Wat zyn met menschen bloedt Altaeren veel begoten?
 't Welck ick den Priesters wzeet had inden coy gestoten.
 En 't volck al eben bot/dooz myn behende list/
 Oft 't was in 's Hemels dienst/in tminst niet beter wist,

Dooz

7

Dooz schroom van quaden spoet / den mensche ick verbaerden /
 Dat hy zyn eyghen kind ten Offer niet en spaerden:
 Atreus outsten zoon / der Grieken oberhoofst /
 Dooz my zyn Dochter waert van 't leven heeft berooft.
 Ontalbaar ist ghetal die van my zyn bedrogen:
 Want hoe? heb ick int net al sachtgens niet ghetoghen
 Al swerelts volck 'ren meest? ja waermen menschen hoorst /
 Spzyn dooz my al in afgoden-dienst versmoort.
 Self dat vercozen volck / na Godes wet besneden /
 Dooz mynen raedt een beest wert van hun aengebuden /
 En riepen datz ons Godt / al eben dul verdwaeft /
 Dooz pber zoo verblinde / dat Moses al verbaest
 (Wanhopich van ghenaed) swoer so verbloekten eeden /
 Daer dooz hy nimmer mocht 't beloofde landt betreden.
 En sint die grooten Velt ons naeder Hellen joech /
 Die zyn vanden wyet al sterbende versloech /
 Was ick de geen die eerst al sachtgens weer quam sluppen /
 En 't Driesters dom gemoet met myn vergift becruppen:
 En heb myn selven stil allenkens ingebzacht /
 Tot dat ick weder was in myn volcomen cracht.
 Doen steld' ick 't al in roer / doen bzacht ick 't al aent woeden /
 Die my wou teghenstaen / betaeldent met den bloede:
 Ick was der Princen Prinz / ick was der Heeren Heer /
 Ick deelben upt de croon des ryck / naer myn begheer.
 Den Keyserslijcken hals betrat ick met myn soolen /
 En al behent heb ick de grootste eer gestoolen
 Van mynen meester trou / den waren Godes soon.
 En t'elken meer en meer gront bestien ick myn troon.
 Ick streelden 's mensch:en hert so sachtgens met myn veynsen /
 Dat niemant qualijck con eens op mijn valsheyt peynsen.
 Doo't myn behaechlijck was / so moestet oock so zyn.
 Maer nergens waert ghy heyl / o Suster sonder myn.
 Waer dat ghy zyt gheweest / heb ick u op doen sirgghen /
 En sonder my ghy noyt geloof en conde crighen.
 Ick maecten u bekent / ick deed u syn vermaert.
 G. R. B. Verheft u niet te seer / dooz my zyt ghy ghebaert.
 Al waer ick was ge-eert daer deed ick u oock comen.
 S. P. R. Dat loof ick / sonder my hadt ghy noyt toe ghenomen /
 Dooz my ghy vallen deedt het volck int misverstaen /
 Dooz my is in zyn leedt den Saul boos vergaen.
 Ick deede Iephthah dom zyn eyghen kindt verbzanden /
 En dooz my inde hoocht men dee Godloos offranden /
 Dooz my heeft Irahel in ongehoorzsaemheyt
 Afgoden vzeemt ghesocht / dooz myn bedzoch berlept /
 Ter eeren Moloch sy hun eyghen bloedt vergoten /
 Dooz my het edel bloedt der Persen inde vloten

Der Grieken is ghestort / het welck d' Aethienschē Velt
 Wan hy verbannen was / by naer het leven ghelt.
 Dooz my hebt ghy becoort' thert van de groote Heeren/
 Dat sy dooz gaben milte u staten de'en vermeerren/
 Dat van die grooten Prins de trotse Stadt ghy creecht/
 Daer noch den meesten vracht men van u hoohmoet pleecht:
 Dooz my de stricte Wet van schery-gestelde Oorden
 Het overdwaes ghemoet der Menschen soo becoorden/
 Dat sy dooz Offers vet aen hun vermeenden wel/
 Dat hun hooz-bidding bals hun losten upt de hel:
 Zoo superstitieus den volck' ven ick dee wesen/
 Dooz my is u ghewelt ten Hemel hoogh gheresen.
 En zonder my / O sus / en waert ghy niet een ster.
 GE. RE. Al soetjens ; wat hoe dus? wat noodicht sulck gheter?
 Of ist my onbekent wat dienst ghy my opt dede?
 Onmoghlyck sonder u d' Aerbodem ick betrede.
 Ghy zyt dooz my gheboed / dooz u so ben ick sterck/
 Wan wy te samen zijn so ist volcomen werck.
 Dus waertste Ghesellin / wy moeten t' samen leven.
 Maer hou / hier comen die / die ons ons crachten gheben/
 Doch weer dooz ons ghe-eert met een ghevepnsden schijn/
 By't slechte volcken dom als Santen heptlich zijn.

GEVEYNDE RELIGIE, SUPERSTITIE,
 INQUISITIE.

INQV.
 GE. RE.
 INQV.

Riendinnen, my verheucht / dat ick u heb ghebonden.
 En u gheselschap ons verlust tot allen sonden.
 Wy zijn des anders hepl in dees verwerde tijt/
 So wy niet toe en sien ons eere zijn wy quijt.
 Wel hoe? wat isser gaens? wie is soo groot van machten

SVPER.

Die ons derf teghensiaen! INQ. Dooz simperkende ghedachten
 De waerheyt opgehitst / maect onse saeck bekent /
 En ons vermomde schijn dooz waer onderkingh schendt.

GE. RE.

INQV.

GE. RE.

INQV.

Maer wat gemoet soo stout die sulcx eerst doost begimen?
 Ghewis het ist bestaen van oberkloecke sinnen.
 Vermach dan al' tghewelt / noch tyranije wyzet /
 Niet / tot vernieling van dit ons verflindent leet?
 Reent / want de smaet die is tot int ghebeent ghecomen.
 Het dreygghen van de doot en doet hem niet meer schromen/
 Sy binden plaetsen daer men hun vooz ons bevyt:
 Ja niet ghewelt beschermt / ons tot een smaet en spijt.
 Sy hebben al een deel van 's Coninx landt ghereghen.
 SUPER. Wel hoe! vermach' tghewelbt des Coninx hier niet teghen?
 INQU. Het schijnt sy zijn ghestut van der nabieren handt /
 Die meed' al zijn versengt van dese ketter's bzandt.

GE. RE. Men schaffe raet hier in/ 'ten mach also niet blijven/
 Want somen 't rotten liet/ de stanch sou ons verdoziben/
 Den quets men heelen moet/ het zo oock hoe't gheschiet/
 Men pas op moozden wzeet/ noch op bloetsiozting niet.
 Want darmen 'tmaecken con dat het haer eenmael vouden/
 Vol eeren bleef ons staet in eeuwischeyt behouden.
INQU. Dats waer/ doch eerst met list/ en daer na met ghewelt.
 Een moeder zyn om hals dooz penants hant verflaghen/
 En dat sou al de rest so dapper doen versagen/
 Die meest noch wanckel staen/ men flux hun Meester wert.
 Dus dienter wel een man met soo een stalen hert/
 Dat hy te waghen niet onsie zyn epghen leven/
 Om desen Twister bals zyns lebens endt te gheben.
 En wan dat was volboert/ alsdan met al de macht
 Des Coninc wel belept men hun licht t'onder bzacht.
GE. RE. Ghebreecter anders niet! ho! ho! laet my ghewerden/
 Ick sal eens menschen ziel tot moozden soo verherden/
 Dooz schalck-vermoonden schyn van salich wesen bly/
 Dat niemant/ hoe bewacht/ sich selven en bebzy
 Dooz zyn verrader-handt: ick die so dul becoozden
 Het hert/ dat onberschzickt sijn boeder dee vermoozden/
 Ja selfs dooz redens schyn de sinnen soo verblind
 Des grooten Prince/ dat hy't nau vooz quaet beuint.
 Ick kan soo onbersaecht der menschen herten smeden/
 Dat sy moozdadich/ dul/ als beesten sonder reden/
 Deen dzaben onbesuyft in d'aldertweetsie doot/
 En steunen so verdwaest op mijn belosten groot/
 Al oft het moozden boos was Godt een welbehaghen.
 De Velden maeck ick stout/ en doese weer versaghen.
 Den blirem van mijn Van heeft van des Keysers hooft/
 Het Keyserslyck tieract/ de gulden croon gherooft.
 Alst naut/ ick t'mynen dienst doe comen upt der Hellen
 De drie ghesusters wzeet/ om 's aertrijcx volck te quellen:
 Hoe? zyn wy nu beducht om t'leven van een Man?
 Ick die met een ghesicht ter Hellen senden can
 Ontalbaer zielen dzoef? neen neen/ ick sal betoonen
 Dat gheen ontwinbaer Stadt/ noch Westen hem verschoonen/
 Maer midden in zyn Sael/ onringht met al sijn wacht/
 Al moedich/ onbersaecht/ hy flux wert omghebzacht.
 Ickf weer by Pluros Thoon/ dat wy niet sullen wijcken/
 Ick gae noch dese nacht naer d' Helse wooningh strycken/
 Daer met besweringh grou de Hel ick beben doe/
 De wzeetsie van de drie met haer geslangde roe
 Megere gaet met my/ al sou ick't al versetten/
 Die sal met Helsehen damp de bozste so besmetten/

Beswalcken 'ringhewant/ vergiften ziel en sin/
 Van hem dien ick bequaem tot dese daedt bevin/
 Dat tot de moort beweecht syn knaghende ghepeynsen/
 En dooz ons opghehif/ te rugh niet sullen depnen
 Van d'onberschzichte daedt/ en waen men daer by doet
 Al veel beloften mit van groote schat en goet/
 Cis als het dzooghe hout/dooz wepnich vper ontfteken/
 Smuyckt eerst met dompen roock/ maer moedich doet uptbreken
 Dooz't supssende gheblaes de ginsterende vlam/
 So salt oock zyn met hem/ wannær hy eerst vernam
 Het helsche spoufel wzeet in sijn vergifte sinnen/
 Stilswijghendt in't ghemoedt hy 'tmoozden gaet bennimen/
 Maer wan men hem nu port met woorden schoon geblept/
 Alsdan dat dulle vper zyn krachten van hem sprypt/
 En vlamt so onbesupst in zyn bloetgiere sinnen/
 Dat hy op heeter daedt wenscht 'tmoozden te beginnen.
 So krachtich is den list/ daer met ick heb ghevelt
 So vele Dozsten bzaef/ en menich strjdtbaer Delt.
 Want sulck een die't verlies van 'cleven niet sal schromen/
 Die sal wel t'ener tijdt tot sijn begheerte comen.
 Dus stelt u ziel te vze'en/ ick ste altes de moort
 Van die de waerhept dient/ en onse rust verstoort.
INQU. O dat is wel ghesep/ dit is al ons begheeren.
 Wanneer dit is volboert/ wy sullen haest verneeren
 Den hochmoet van de geen die met de Schzift ons dzepcht/
 De rest dooz ons ghewelt sich als verwonnen nepcht.
GE. RE. Wat sal den Coninck dit wel sonderlingh vernoeghen?
 Ick gae my metter vl naer 'tspoocken-hups verboeghen.
INQV. Wijn Sustier comt met my. **SUPER.** ick volch u schreden naer.
 O soo dit wert volboert/ soo zyn ons saecken claer.

CHOR.

Chricklijck is het vper om vzesen
 Van der Princen gram ghemoedt/
 Sonder reden hy sal wesen
 In zyn tozen dul verwoedt/
 Tdzinght hem Auex tot moozden wzeet/
 'tDast op niemants schae noch leet/
 Ja veel meerder ist om duchten
 Van den haghel op de vzychten.
 Meest dooz ydel waen ghedzeben/
 Oft dooz loghen-tael verlept/
 Wert den tozen opgheheben
 Van der Princen moghenthept/
 Ydel waen en loghen-tael/
 Zyn de oozsaeck van haer quael/

Die om eygghen winst verkieſen
Doen den Prins zijn lant verlieſen.
Wys / die wanckel ſtelt ſijn ſtaten/
En die niet meer toe en gheft/
Hy is ydel boven maten
Die ten Hemel ſich verheft:
En die al verwaent begheert/
Als een Godt te zijn ghe-eert/
Dees halt onverſiens ter neder
Van zijn ſtaten / hooch / maer teder:
Siet hoe Pharoos trots verheben
(Al verwaent) hem brenghet in noot:
Nabuchodonofors lehen/
Cefars moort / en Cyrus doot/
Spieghels vooz u Woſten zijn/
Dat u macht niet is dan ſchijn.
Wat mach Alexander haten
Al ſijn goet / en al zijn ſtaten
Dus ghy niet upt hoochmoet pzychich
Wetteloos u ſelven roemt:
Welck dooz loghens onwaerachtich
Van u vleyers wert verbloemt.
Godts Wet doet u macht ontfaen/
Om de Wetten vooz te ſtaen/
Die ghy hebt met eedt beſwozen/
Doe ghy Coninck waert ghecozen.
Derft ghy Woſten de miſbaden
Straffen van een ander man/
Daer ghy ſelfs met zijt verladen?
Dat iſt werck van een tyran:
Die niet paſt op Wet noch heer/
Maer vol wezels werpt ter neer/
Al de pzeutſe deuchts manieren
Die zijn gulden Croon vercteren.
Vanden Hemel waert om loben
Princen hebt ghy al u macht/
Al u moghentheyt van boven
Wozt van Godt u toeghebracht.
Zijn ghenade u ombat/
Als de beſten doen een Stadt.
Deplich doet hy zijn u weſen/
Dat u d'onderſaten beſen.
Maer ſo hy ſiet dat onwaerdich
Ghy den Scepter voert in d'hant/
Stut de boofheyt onrechtbaerdich/
En den byomen brenghet tot ſchandt/

Hy treet met u in't gherecht/
 En u machten nederlecht/
 Daer sal hy u Woysten thoonen
 Dat u trots u niet can schoonen:
 Maer de gladde tongh plupnstrpckich
 Die de Princen smeekich vleyt/
 Meest doet dat de deuchden wijckich
 Zijn van 's Coninck Majestepr.
 Wel hem die in't aenschijn smeeft
 Den plupnstrjcker die hem beet/
 Wiens vergift hy wijs ginck vzesen/
 Dat was recht eens Princen wesen.
 Boos-wicht raet u Princ tot salich/
 Die ghy meer als mensche vzeest/
 O so hy daer in is salich
 Winder is hy als een beest:
 Keysler/ Coninck/ Woyst/ noch Heer/
 In Godts rijck en is niet meer/
 Dan den minsten mensch onmachtich/
 Die ghy hier soo zijt verachtich.

De Tweede Acte.

MEGERA, TISIPHONE, ALECTO.

MEGER.

Ter uyt het helse hol/ de boyst hol booshepts wenschen/
 't Vergift van veyle vzeet/ de Beste van de menschen/
 Ben ick Megera boos; Tisiphon, Alecton,
 Ghy dochters van de Nacht / gheteeft door Acheron,
 Sa count hier voor den dach / verschijnt ghy Helse spo-
 Ghy die tot zielen straf het eeuwich vier moet stoocken (ken/
 Het tootzen steets gheblant/ tot straf van booshepts daedt/
 Gewapent inde hupst met my ten Oozlogh gaet.
 Ghy die 't verdoemde volck met vper en blam gaet plaghen/
 Al Plutos heulen wzeet/ die 't quaet zijn straf doet dragen/
 Al langh genoegh ghepint de Schimmen bleek verdozt/
 Die door boosheden vals ter hellen zijn ghestoet.
 Hey voecht u nu by my/ hier comt wat grooters vozen.
 De valsche Gooodsdienst die heeft ons tot moozt beswozen;
 De Hel is noch niet sat/ het Tenarische belt
 Noch Pluto alle daegh om nieuwe bozghers quelt:
 Spout mi het Helse spoeh/ vergift nu lant en steden/
 Daer ghy met voeten boos het Aerdrjck sult betreden:
 Laet Pelops Vader nu met een graech-scherpen tandt
 Al quilsichrijck verfaen 't verwozen inghetwant.
 Den Roover Siphus verheucht sich nu vol lusten
 Dat hy vant elcinnen suer zyn moede leen mach rusten/

13

Nu van den flocker gler niet meer gepicht en wert
 Het helsche pijnen wezet het weder wassendt hert/
 Dat Iovi 't hier ontsal/ en doyst de Goden trotsen/
 Wiens lichaem ewich dzyckt Caucasus herde rorsen;
 Den genen die op 't hat ligt straffe sijns misdaet/
 Den ghenen die int byer in alder eerwen bzaet/
 Den gheen die levende sterft met steetse byzes bevanghen/
 Dooz rotten val ghedreucht/ die over 'thoost hem hanghen;
 De bloet-besmette Bzupts/ de Susters dul berooxt/
 Dooz wien den eerste nacht de Bzuggoms zijn vermooxt/
 En bullen nu niet meer haer bodenloose baten;
 Ja eyntelgick de Hel wert van u straf verlaten.
 Verluft u hier met my/ het smoocht hier al verwoet/
 Was nu u handen wezet in 'twarme menschen bloet.
 Verbult Europa nu met al de helsche plaghen/
 Die ghy de zielen boos tot straffe doet verdraghen:
 Verschudt u schzickich hayz van 't pypende gheslang/
 Beswalckt de clare Son met uwen adem bang/
 En wilt met wreethept dul den Iber boos verladen/
 Op dat den Spaenschen Doyst sijn bloet-doyst mach verzaeden;
 O ghy! die in u boyst dzaecht dootslach/ moozt/ verraet/
 Bloetschanden/ tyzanny/ moetwillen/ nijt/ en haet/
 Wzaeckgierich/ dul/ vergramt/ bloet-stortigh/ onbermhartich/
 Ellendich hongher/ cou en scherpe armoe smerttich/
 Al 'smenschen Beulen wrezet/ spout die hier samen uyt/
 Ja dat den helschen damp verdoyre gras en erupt.
 Ghy die dooz Vader- moozt de kinders doot doet blijven;
 De kinders al verstockt haer Ouders weer ontlijven/
 De broeders onder een so twistich hebt verhet/
 Dat hun weer houden can noch bloet noch maechschaps wet;
 De dochters Pandions met helschen toozn beseten/
 d'Oncrupsche Vader smoot int wreede mael doen eten
 Tot wzaeck zijn eyghen kint. En was't niet ons bedzyf
 Dat Atreus neef vermooxt wert van sijn eyghen wijf?
 Die weer wert van haer soon tot wzaeck naer d'Hel ghesonden;
 Iocastes sonen bep met moozt maltander schonden;
 En dat verlusten ons/ doen swommen wy in byzucht,
 En eben sal alsru de hoedtster van d'ondeucht/
 Den goddeloosen krijch/ ons weer aen 'tfeesten bzinghen:
 Wy zijn verwinners doch/ den Hemel wilt ghehenghen/
 Want booz ons wijcken nu de Liefde/ Wreed/ Eendzacht/
 En Twist/ Gewelt/ Bedroch/ zijn in volcomen eracht;
 Dift op de Bzincen trots/ wiens ziel ghy soo beroozden/
 Dat sy dooz pbel lust hun ondersaen moorden;
 Dat d'een dooz wanen groots wil heerschen als Monarch/
 En d'ander weer verlept dooz valschen Godsdienst arch/

In toozen soo ontsteeckt/ dat alle wzeet hepts pijnen
 Ghepleecht aen 's menschen lijf noch al te loom hem schijnen?
 Om dat sy 't niet verstaen gelijck hy dat geloof/
 Ontalbaer menschen hy hierom vant leven roof.
 En dats den rechten wech tot Plutoos heerschappen)
 En om de woeste hel 't versien van Bozgerpen.
 En int besonder ick sal soo met helschen brandt
 Verhetten 't hert en sin/ doen rasen 't inghewant
 Van een heplloosen mensch/ tot moorzen aengedzeben/
 Dat hy door pver blindt niet spaer syn eghen leben/
 Maer geef het om de doot eens anders onbersaecht/
 Want hy doch niet gerust vlijft die een ander jaecht/
 't Is tijdt o Susters waert/ 't is tijdt/ laet ons beginnen/
 Bloedt- doyste zinnen haert/ baert dul becoozde zinnen/
 Waerachtigere herten sineet/ door toozen wzeet verlept/
 Want wzaeck is meest verselt met onbeschepdentheyt:
 Hey treet my lustich na/ het is hier al aent woeden/
 Door ons een rijpen oogst/ men moet sich vlytich spoeden/
 En ick in myn beroep sal doen bekennen/ dat
 Want bloedich moorzen wzeet Megeer is nimmer sat.

BALTHASAR GERAERTS MOORDER, GEVEYNSDE
 RELIGIE, SUPERSTITIE.

MOORD.

Claes! hoe teder ist gemoet/ 't welck ongebeynst
 Soo naechtelyck verbeeldt/ wanneer men oberpeynst
 Ons levens meesten loop/ doock 't in 't van onse sonden!
 Hoe smertich ist de ziel te zyn vol booshepts wonden!
 Hoewel het quaet geheelt den mensche niet en schijnt/
 Soo ist een stage Weul die ons de ziele pijn:
 Want d'oogen des gemoets men nimmer sal bedziengen/
 De Mensch en kan sich selfs door geen vermommingh liegen.
 Verbeeldt de sonden snoo met d'alder schoonsten bont/
 Het schijnt uptwendich wat/ maer in dijn 'sherten grondt
 Sal u ghewisse doch u t'allen stonden schelden.
 Gheluckich leefden die wiens ziel gheen boosdaet quelden.
 Beswaert is mijn ghemoedt/ mijn slaep is ongherust/
 Een vzeemt inbeeldingh d'zoef beswaelt mijn soete lust.
 Wat sou dit anders zyn/ dan knaghende ghepeynsen
 Van sonden boos ghepleecht/ dien ick my niet can beynsen?
 In 't hoochste van mijn vzeucht so comt my steeds te booz
 Ick weet nau welke schizick/ men beselt my in d'oor/
 Mijn kint ontrect u ziel upt 'tydel aerts vermaken/
 En stiert die wijs om hoogh naer 's Hemels gulden daken,
 De grousaen hel vertoocht sich weer aen d'ander zy/
 En al mijn sonden snoot verbeelden sich daer by/

Sonden ongemeen/ daer met de rasernijen
 Door innerlijck gheheuch ghestadich my castijen!
 Het hayt my dickwils recht/ ick roep de Maghet aen/
 Ick bidt haer om ghenaed/ en segh dirck niet ghetaen:
 O hoer behoort den Mensch in alles sich te draghen/
 Dat hy wel wijs ontblucht der hellen steetse plaghen!
 Helas of ick't ghemoet hier con versek'ten van/
 Dooz d'een oft d'ander daedt/al hincker 't leven an/
 Als ick daer dooz maer mocht des Hemels troon be-erben.
 Wel hem die 't leven endt om in Gods dienst te sterben.

GE. RE. Myn kindt wat sachters kiest/wanhoopt niet van ghenaedt/
 Godt wil het leven niet/maer datmen 't quade laet.
 Dooz deucht soeck't's Hemels woonst/ en wilt niet treurich wesen/
 Ghy die deelachtich zyt den Gods-dienst uytgelesen
 Van 't heplich Rooms geloof/twelck u/ myn waertste soon/
 Toe voeren sal vol lust des Hemels gulden croon.

MOORD. Och of ick met myn doodt mocht 't Rooms ghelooft verstercken!
 SUPER. Dien pber is te groot. MOORD. Of dat ick yet mocht wercken
 Met schaed van eygen bloedt ten dienst van 't ware woort.

GE. RE. Myn kindt/ 't is pdelheyt die uwze ziel becoort/
 Wel haest sou doodes schzick u pber doen vercoelen.

MOORD. Ick wensche dit van Godt/dat ick mocht doen geboelen/
 Met welck een pber dat myn grootse ziele woet
 Tot daden vol gevaers/ alst maer was tot behoet
 Van onsen Godts-dienst/en het Rooms geloof rechtbaerdich.

GE. RE. God kent een peder niet het Martelaerschap waerdich.
 MOORD. Och oft hem wel gebiel/en hy my waerdich hont!

SUPER. Myn kindt/ ick bid ons Godt/hy u volherdingh jont/
 Maer o! ick acht ghewis 't ghevaerlijck deed' u schzomen.

MOORD. Dat wert bevonden dan alst daer toe was ghetomen.
 GE. RE. Dooz u een grooten dienst de Kercke con gheschen.

MOORD. Om datter oorzack was men soudet dan besien.
 GE. RE. Gods segheningh bedauw u ober al u leden/

O ghy! die int ghevaer des doots niet schzoomt te treden/
 In 's Hemels dienst/ en om u zielen salicheyt/
 Wat heeft den Hemel u een vzaer daedt bereydt!

MOORD. Doch schzoom ick al te seer/ den schzick sal u doen wijcken.
 Dus doet het mijn bekent/ mijn hert van pber brandt.

GE. RE. Dat is dien valschen Hyns/ van kettery vermant/
 Die al waer dat hy heerst/ ons out ghelooft doet vlucken/
 Te senden metter ij naer 'thelsehe hups vol suchten/
 Dat waer de grootste daedt die nu ter werelt is/

Die dit volbrenghen con was salich hoor ghewis.
 MOORD. Hoe! liefdt den dootlach dan ons Godt van groote Heeren?
 SUPER. Ja/ als 't is tot sijn dienst/en om 't ghelooft te meeren.

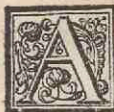
MOORD Nochtans verbiet hy mooyt/en segt/myn is de wzaeck.
GE.RE. Dits bupten u verstant/dat is een and'ze saeck:
SUPER. Neemt Ehd door Gods wil den Eglon niet het leven!
MOORD. Maer David heft sich noyt tot Sauls mooyt begheven.
GE.RE. Hoe? saul was gesalft/en oock geen Ketter boos.
MOORD. Nochtans in al syn doen een Dzing soo Goddeloos/
 Dat hy de Priesters selfs te moorden heeft gheboden.
GE.RE. Maer God door Lehu doet hy Ielabel niet dooden!
SUPER. Beg'nadicht Godt niet 't werck van d' Cerbaer Iudich stout
 Dat sy d'oncupschen boyst den Dyoncken cop afhoudt!
GE.RE. Wat wilt ghy segghen/siet der Jacobynen Vader/
 Wat stoyt hy Ketters blaedt/ja dempse allegader.
 O Hemel! heeft u dat niet sonder lynch vernoecht/
 Daer ghy soo grooten soch hoor uwe hepl'gen dzoeght!
MOORD Nochtans doen Petrus tooch het sijndet swaert vol woeden/
 En dat met Malchus quets hy 't verwde met den bloede/
 Wat seght des werelts hepl' O Petre laet dat staen/
 Die metten swaerde slaet sal metten swaert vergaen.
 Hier blyckt dat Christus geen behagen heft int moorden.
GE.RE. 't Is waer/ ick kent met u/dat Christus sprack dees woorden
 Tot Petrus, die als hy zijn Meester sach in noot/
 Niet eens en oberdacht 't psofyt van Christi doot.
 Maer die in Petrus plaets den stoel besit eerwaerdich/
 Die heeft den ketter smoot ter doot verdoemt rechtvaerdich/
 Hy dwaelt ten geenen keer/dat weet ghy selber wel.
MOORD Wat twijffel pricht myn ziel? wat lpt myn hert gequel?
 Hoe ist gemoet beducht? ick weet nau wat te kieser.
SUPER. Neen/neen/ myn waertste kint! en laet doch niet verliesen
 Dees oofsaeck/wiens volvoer u treckt ten Hemel flux.
GE.RE. Dem vlechtes 's Hemels crans de Eng'len vol geluck/
 Die dees geloofs tyjan al moedich sal ontlijben.
MOORD 't Gemoet my onversaecht daer toe beghint te sijben/
 't Is waer/'t is Paus bevel/die nimmer salen ran/
 Hy heeft hem al verdoemt door synen hepl'gen ban.
 Hy weet der volck' ren hepl'/hy hem geen quaet ran wesen.
SUPER. Mijn soon 't is booz gewis dat Godt u uytgelesen
 Heeft booz syn eyghen knecht/twelck wepnich is gemeen/
MOORD. Een donnelige slaep my dzinght door al de leen.
 Godt dzyft my tot het best/ick wil my hier wat rusten/
 En myn vernoeypde siel met sachten slaep verlusten/
GE.RE. Iae slaep/ben dullen slaep/veel argher als de doot/
 Megera deser stont een mooyt-lust in u stoot.

MEGERA, TISIPHONE, ALECTO.

Da/ha/al vert ghenoech/hier is de wzebel gast/
 Die met een troubel siel sluypt in het dzoomen vast:

12
Nu toe/ mijn Susters toe/ wilt hem de borst soo schenden/
Dat hy vol pver woest om naer 't graf te senden
Het onverschickter handt een die hem noyt misdee:
Dooz dat dat zy volvoert zyn ziel gheeft nimmer vree.

MOORDER uyt sijnen slaep comende.

AY my beswaert ghemoedt! ay my verschickte droomen!
't Hert' my van angstē slaet/ de ziel beducht vol schzomen.
Ick swem in't sweeten bocht/ van vrees het hayz my
Hy docht ick was/ ic was alreede int gevecht/ (recht)
En had nu al volvoert met onversaechder herten
Het oberheplich werck daer my 'tghemoet toe terten/
Doen ick my ley te rust: maer dooz een loome vlucht
En forgh van 'slebens endt ontwaecht ick al beducht.
Dau weet ick noch of 't droom/ of waerheyt is waerachtich/
Ay my! hoe was die slaep my vol ghebaers onfachtich!
Ick weet niet hoe my is/ tghemoedt is my verkeert/
Een vzeemde raseruy my al de sinen heert:
Ick ben so onversaecht/ ick weet niet hoe't mach wesen/
Al waert in dupsent doo'n/ ick soude nu niet vzesen
Te doen de cloecke daedt: ick acht 'tis Godes gheest/
Die my tot zynen dienst doet zyn so onbevrees/
't Ja Godt behaechlijck/ wis/ 'twert van hem goet gebonden/
Nu sa mijn ziele dan en rust tot gheenen stonden/
Dooz dat met dese handt de Tyan zy ghevelt/
Tyan van ons gheloof/ en ketter's trots ghewelt.
Och oft ick metter ijl dees dagghe mocht beblaeden
In zyn godloose borst; ick pasten noch op't woeden/
Noch al de pijnen vzeet/ daer met zyn volrcken rou/
Dooz spijt van zyne doot my 't lichaem beulen sou.
Maer my dient goeden raet en middel te bedencken/
Om met behende list hem doodelijck te crencken:
Dorch voecht het Godt in als/ ick wil ter diechte gaen
By eenich Jesugt/ die sal my 'tbeste raen.

Rey van Maechden.

HEyloos ghemoedt/ dat nu tot moozt/
Van valschen Gods-dienst zijt beroozt/
Wat dulheyt mach u ziele quellen/
Die u so bligtich drijft ter hellen!
Ghy stemt op 's Paus ghewaende macht/
Die godloos leeft in aertliche zacht/
En die en can u niet bevizden
Van u berdoemt rechtbaerdich lijden.
Der hellen schupm/ vervloecht ghebzocht/
Van Ate zijt ghy vooztghebzocht/

¶

Megeer

Megeer heeft u de Bozst ontfreerken/
 En met haer helsche toozts bestreerken.
 Seght doch Godloog verrader snoot/
 Die nu booz neemt des Princen doot;
 Waer in bevindt ghy hem des waerdigh/
 Die selfs is deuchdes beelbt rechtwaerdigh?
 Ghy noemt hem Ketter/maer ghy liecht/
 Den valschen Godts-dienst u beziecht/
 Veel beter is Godts Woordt volkomen/
 Dan Menschen vals versierde droomen.
 Hy die syn epghen bloedt niet spaert/
 In jonst der gulden bypheydt waert/
 Is waerdigh tot syn deughts beloningh
 De Croon te drazghen van een Coningh.
 Maer helsche Rijt de bozst u brandt/
 Ghelijck men Aristides handt/
 Om dat hem 't volck den Naem rechtveerdich
 Gheeft/die hy om syn deucht was weerdich.
 Verlemt de boose handt verwoet
 O Godt! en desen Prins behoedt/
 Dat hem dees Moorder niet can schaden
 Laet hem zyn bloedt-dozst niet versaden:
 Doch ghy zyt die het alles weet/
 En schickt naer noot/ 't sy lief of leet/
 Soo ghy voorziet dees moort verradich/
 Doecht hem ten besten Heer ghenadich.

PARMA, ASSONVILLE, MOORD,
IESUYT.

PARMA.

E Mensch is niet so dul/die and're siet bezogen/
 Dooz bykingh van belooft/of hy sal naer vermoghen
 Hem wachten van sulc een die 't geen hy looft niet geeft.
 Dit dick tot 's Coninck schae hier wel gebleden heeft.
 Dus op een ander wijs men moet voorzichtig trachten/

ASSON.

Dat dit allencghens hun gae soetgens upt ghedachten.

PARMA.

Maer dien opruyt loos men hun ontrooven moet.

ASSON.

Siet hier den byaven Helt die stozten sal syn bloedt/

PARMA.

Die? neen boozwaer/ myn dunckt ten sal den Man niet wesen.

ASSON.

Maer dick de minst' in schijn zyn aldermeest te wesen;

PARMA.

't Is waer/maer wepnich hoop myn ziel in desen heeft/

ASSON.

Wat weetmen? PAR. 't is also/ ick gae/en ghy hem gheeft
 Al 't geen hy noodigh eyst. MOORD. O edel Heer grootmoedich/
 De heyl'ghe Moeder Godts sy u altydt behoedigh:

ASSON.

En u also myn byint/al 's Hemels Heyz-cracht schoon
 O toevoer zegen-rijck des Hemels lauren croon.

- MOORD. Myn Heer ick acht ghewis/soo ick 't ontroom int leben/
 Al wat de Coninck looft/dat sulcx my wert gegeven;
- ASSON. Doozwaer myn waerde trou stel ick'er dooz te pant/
 Zndien ghy dit volboert dooz dijne vrome handt/
 En dat het Godt behaecht/soo wy doozsecker hoopen/
 Dat ghy hun harden wzeet doozsichtich moecht ontloopen/
 Al watter wert beloofst int Conincklijck Placraet/
 Het wert u toeghelecht/ jae meerder alffer staet:
 Dus twijffelt niet in des/en oock nu soo ghenomen/
 Na dat ghy 't hadt volboert/ghy waert in handt ghecomen
 Van hun/ soo hebben wy hier veel van haer ghebaen/
 Die waerlijck wy dooz u los sullen laten gaen;
 Dus watter noodigh wert tot u behoet ghevonden
 En wert van ons/ myn kindt/ versupmt tot geenen stonden;
- IESUYT. Den Hemel lacht u toe/ghy dzijft een vrome saeck/
 Den laster van Gods woort bereyft dooz u de wzaeck.
 Dus o myn kindt ontbloedt/ontbloedt u ziel van schzomen/
 Wis sullen t'uwver baedt de Englen nedercomen.
- MOORD. Ick ben dooz al dees re'en so sonderling gemoet/
 Dat eer een langhen tyd ick dooden sal verwoet
 Hem die den Coninck trots/ en 't Kroons ghelooft gaet schenden:
 Ick sweer/met dese handt ick na de Hel sal senden
 Syn Goddeloose ztel: ick sweer/ met dese handt
 Wert ryckelijck betaelt den laster/smaet/en schandt/
 Die spaengien heeft gheleen dooz syn opzoetich strijdene
 Peen neen/ dooz dese handt sal hy sich niet bezijden.
 Orangien dats u roedt/daer met den Hemel dzepecht/
 Myn Heer ick epsch verlof/gantich tot dees reys ghenepcht:
- ASSON. Alst u behaechlijck is/gaet in den naem des Heeren/
 Dooz ulven doozspoet doch wil Godt ons vzeuchden meeren.
 Syt ghy oock wel versozcht van 't gheen u noodigh dien?
- MOORD. Myn Heer ick ben naer wens van alles wel versien/
 D Dienaer wens myn Heer het eeuwich Hemels leven:
- ASSON. Het selfde wil u vriendt de milden Hemel geven.
- MOORD. Adieu myn waerste Heer. ASSON. Adieu ter salichepdt/
 IESUYT. Wat heeft den Hemel u een saligh werck bereydt!
 Hoe veel geluyx de upz van u gheboozten jeughdigh!
 Wat syn met rype deucht begaest u jaren vzeuchdigh!
 Thoont u doozsichtich doch/Godt sy u leyder vzoet.
- MOORD. Het sy soo/en altijt syn Moeder u behoet:

PARMA EN ASSON:

- ASSON. O Prince, thert my tyticht dees sal Orangien bellen/
 Doch acht ick dooz ghewis men niet veel moeyt met tellen
 Sal hebben van het ghelt dat hem 't Placraet beloofst:
 Dan dat's al eben eens/als d'ander maer berooft

PARMA. Is vander Sonnen licht/ en nader Hel ghesonden,
Wynshalben/ die met moort een ander heeft geschonden/
Is wreede straffe waert/ en dat sal hem geschien/
Want buyten twijffel ist/ hy sal hun nitet ontlien,

CHOR.

EN blixem van de Ppt die is veel meer te vzesen/
Van die van Iouis handt/
Sy slaet der Dozten heyl/ en doet een Coningh wesen
Dich sonder Croon of landt,
Want wis des Princen macht bestaet in cloecke raden/
't Zyn stigen van syn thsoon:
Is dan des raders hert met helsche Pijt verladen/
't Dyt hem tot smaet en hoon.
Een die zyn Prince liefst met onberoorzde sinnen
Van eyghen winst oft baet/
En die hem slants gherecht en welbaert doet beminnen/
Wort meest van 't Hof ghehaet.
Hoe wel de gulden Staf druckt 's Conincks handen prachtigh/
En schijnt een Prince in als/
Nochtans is meest verheert hy/ als een slaef onmachtich/
Van zyne raden bals.
't Misbyuyck van 's Conincks naem/ om veplich te volbrenghen
's Hoofs janker's moet-wil quaet/
Stout dich den onderdaen/ die sulcx niet wil ghehenghen/
Tot opzoer oft verraet:
Doen Coninck Philippus eerst quam met syn Spaensche Heerens
In 't bloependt Nederlandt/
De trotse pronckerp gheschiet tot spuer eeren
Hy als een wonder vant.
Den Adel vol hoochmoet/ in rijk'lijcke ghewaden
Vraeverden Spaengiens pracht/
Dit wraecht een stille Pijt/ en 't wert bedupbt ten quaden
In't Spaens vergift gedacht.
Maer dese welcker pronck/ als al te oberbloedich/
Den pber had gehoont/
Die hebben oock ten stryd' en inden oorloch moedich
Haer wel so bzaef ghetoont/
Dat selsa des Konincks mont bekende hooz waerachtich/
Dat Nederlandts ghewelde
Des zeges Lauren Croon/ dooz huime daden crachtich/
Hem had ter handt ghestelt.
Dit dee den Castiliaen noch al veel hesser rasen/
En groepen zonen Ppt:
Dit heeft het smoockent vier wijcluster opghedrasen
Dooz dees ghewaende spijt:

Dat

27

Dat hy een Hetschen eedt swoor in syn dulle zinnen/
 Te rusten nacht noch dach/
 Door dat hy Belgica deed' met ter daed bevinnen
 Wat Spaengiens haet vermach.
 O haet! o bitt' ren haet! gedyt tot soo veel moozden/
 Wat was u woeden hoos!
 Wat hetscher raserny u dulle bozsi becoozden
 Tot daden sos Godloos:
 Doen Philippus nu vertrock/en ginck nae Spaengien woonen
 Doen dacht d'ongurpe Pijt/
 Een spoor der booser ziel/om 't Nederlandt te hoonen/
 Wast nu bequamen tijdt.
 Hier toe op histen sy den Coninck/ die tot toozen
 Was selfs te licht becoort/
 Die fluxy het Nederlandt heeft bitter straf gheswoozen/
 En noyt hen recht verhoort.
 En doen ist Nederlandt verbult met soo veel tranen
 Door wyzehtsejt onbehoedt/
 De Spoorcken van de Hel/ de bloedtgier Maranen,
 Was haer een scherpe roed:
 Godt/ die het dertel haet/en 't al beheerst almachtich/
 Sacht walgich Nederlandt
 In boosheydt soo verbert/ in hooberdy soo prachtich/
 Dat hy 't onzaechlijck vandt:
 Hierom soo strasten hy't uyt Vaderlijck medooghen/
 Hoe wel met roeden swaer/
 Maer sach weer aen den smaet met ljdelycke ooghen/
 Van Belgis droef gebaer.
 Want hy vergramt sich sel/ als op syn milde gaben
 Hy trofsen vol hoochmoet/
 Hierom hy dickwil maect van groote Princen slaven/
 En verwt hun lant met Bloedt.
 Maer als den hoochmoet nu door straf begint te dalen/
 En God hem siet hernoecht/
 Soo werpt hy weer op ons syn vriendelijcke stralen
 En tal ten besten voecht.
 Godt wilden Belgica door Spaengien wyzet Castijden/
 Maer doen sulcx was volbzacht/
 Hy wildent van syn smaet nu selber weer bezijden/
 Door eyghen daet en macht.
 Want Spaenjaerts woeden dul verdroot hem oock ten lesten/
 Nassau hy winner maect/
 Doch dit en heeft den Pijt/die al te diep gingh besten/
 Van Spaengien niet gestaecht.
 Den Pijt die Spangien draecht/en eewelijck sal dragen
 Op Belgis onverschult/

Doet hem syn eeghen ziel met helsche pzickels plaghen/
 Dooz spyt en onghedult.
 Dit doet hun woeden staegh met Hels beseten sinnen.
 Tot heym 'lijck moozden quaet/
 Nu zyt met openbaer ghewelt niet connen winnen/
 Nu doen spt met verraet.
 Hy die hun wijs ontgingh/doozt bepligh misbertrouwen
 Des Spaenschen Raedts ghewts:
 Die van het Edel bloedt/en 't Keyserslijck Nassouwen
 Een Nozghen-sterre is:
 O die van Godt bezijdt wort in so veel ellenden/
 Om naderhandt te zyn
 De bzuigh waer ober hy het Nederlandt wou senden
 Verlossingh van hun pijn/
 En die sich inden noot soo moedigh heeft ghedragghen/
 Een waren Prins in als.
 Die trachten sy als nu dooz Hymelijcke lagghen
 Te bzenghen om den hals.
 Doch Godt die is met ons/en niemant can ons deeren/
 Al leght ghy al ter neer
 Dien Gods beminden man/dien Prins vol aller eeren/
 Daer synder and're meer:
 Want noyt den grooten Godt in eenes menschen handen
 En stelt der hromen hepl/
 Sy/ ewich/ O Maraen/ghedijt tot uwer schanden/
 Die 't moozden hebt so bepl.

De derde Acte.

Den PRINS VAN ORANGIE, HOFMEER.

PRINS.

De selsaem 'twonder is van Gods vermoghen wercken/
 En can helaes (te swack) geen 's menschen ziel bemerkken.
 Wy wanen al verdwaeft te hebben zekerheyt/
 Hoe Godts beschicking vast der saecken beurten leyt/
 En hoe hy 't al beweecht / en stiert naer wijshepts oordens
 't Is enckel raserny/daer weet-lust met betoozden
 d'Eergiere sinnen/ die met aertsche reden cloeck
 Ontsluyten 's Hemels troon/ en Godts verbozghen boeck.
 d'Almachtich heerft/ beweecht/ en stiert also zyn saken
 Dat wy/ o menschen dom/ gheen wisseht connen raken
 Van zyn verholen wil. Wensiet het blautwe belt/
 Daer so veel toozsen licht verwerdelijck gheselt
 Dooz wel gheschickten loop d'een d'ander niet doen dwaalen:
 Wat d'alder swaersten last des aertrijcx niet doet dalen/

't Welck

Twelck steeds blijft onbeweecht/waer rontom henen woelt
 Des Hemels snelle blucht/de logghe aerdt bespoelt
 Want blattsch Element/twelck dooz onfichbaer toomen
 En can tot 's aertrijck schae 't frant niet te boben comen/
 Maer bloept en Ebt dooz schick der bleeck-gehoorznde Maen/
 Naer wiens bewegingh haer de dulle Zee stelt aen.
 Bepaelt de groothet Gods met onbetoomde reden/
 Schrijft d'oozsaeck en 't begin van al dees wonderheden/
 O aerdtische dieren slecht/die nau u selben kent/
 En twijffelt noch verwaent/of ghy gheen goden bent:
 Om dat de wijsheyt Gods/vernuster van de dieren
 Ondanchbaer schepfel/ u met reden ginck versteren/
 Soo waent ghy 't is u nut/dat dooz gheleent verstandt
 Godts zetel ghy dooz-boort/en leest aen 's Hemels want
 't Begin/den voortgangh/en het eyn d'van alle saecken/
 Op dat daer naer o dwaes! ghy reckereningh soue maecken
 Van 't gheen u noodigh was tot u begheerde lust:
 Maer ydel is u waen/boozsichtich Godt/die blust
 Het opgheblasen vper van u gheblamde sinnen/
 En doet u al beschaemt stiet s schant booz zeghe winnen:
 D scherpe reden zyn by hem als niet gheacht/
 En al u wijshepts waen hy spottende belacht/
 Alleen hy moghendt heerst/hy is die alle dinghen
 Dooz 't Hemelsche ghewelt zyns rechterhants can dwinghen:
 Dooz wien de hit/de rou/den reghen/en de windt/
 Een yder naer zyn aert zyn eyghenschap bevindt/
 En booz wiens eewich oogh de diep' afgronden wijcken:
 En die den loop bepaelt der grootste Keysers-rijcken
 Met eenwen/naer t hem lust: en die met 's Conincx macht
 Begifticht dick den gheen die't noyt en hadt verwacht.
 Alleen hy onverkeert/het alles doet verkeeren
 En niet gheduyzichs lijdt: nu sal hy dees verneeren
 En heffen d'ander weer tot in den Hemel op:
 Het ongeluck dat d'een (hert) drucken sal den top/
 Is weer het soet begin van 's anders groot opstijghen:
 Met Gods rechthaerdigh' handt de gulde scepters zijghen/
 Hy schauwt des Conincx hooft met de bepeerlde Croon/
 En hept de stijlen trots van zyn verheben thoon.
 Van zijne milde jons wy alles moeten wachten/
 Wy hebben niet van ons/hy richte niet volder machten/
 Als Monarch ober al/die met een wooydt alleen
 Des Hemels troon verschudt / het Kertrijck beeft met reer
 Wan hy zyn donders stem d' inwoonders dwaes laet hoorzen/
 En met zyn blixems blam de rotzen slaet in toozen.
 Dees schiep de blonde Son/ en oock de bleecke Maen/
 En dee met oozden wijs d'ontelbaer' Sterren gaen/

suu

En

En al wat was/ of is/ oft immer noch sal comen/
 't Heeft al begin en endt van desen Godt ghenomen/
 Die 't al bepaelt met tyd. Hoe schoon het oock begon
 't Moet eenmael epnden/ self de Sterren/ Maen/ en Son.
 Wat 't scherpe menschen Oogh kan rontom hem bestralen/
 Moet eenmael al tot niet in Lethes bloeden dalen:
 Maer hy die eeuwich blijft/ en geen begin en heeft/
 Die eewich was/ en is/ en eewich eewich leeft/
 Die schrey den Menscheteer/ en schonck hem 't eewich wesen/
 D'onsterffelijcke ziel/ als Schepsel uytghelesen/
 Dat nae syn evenbeeldt soo kunstich was ghemaelt:
 En heeft met tyd het lijf/ maer niet de ziel bepaelt/
 Als die van 't eewich haer beghin/ sel hadt ghenomen.
 Hier uyt soo vzychbaer ist dat overbloedich comen
 De lusten tot het groots/ 't sp eer/ en staet/ of goet/
 't Gheen tot den hoogsten top den mensch op stepren doet
 Van 't ontsterfijck gerucht/ en der vermaerder weggen.
 Dit scherpt een vzychendozst om pberich te plegen
 Deuchts-baden glantsich pzeuts in zielen onversaet/
 Beminders van de deucht/ en haters van het quaet/
 Wiens onberoozt ghemoet gheen moet wil sijn can lijden/
 Maer uyt een gulle bozst derft ondeuchts hez bestrijden/
 Dat met een open vzych/ oft heymel lagen stil/
 Syn of het Vaderlands welbaren vzychen wil/
 Vermozsten al te wzeet Doozvaders vzyome wetten/
 En dooz heplloose lust des Adels roem verpletten/
 En gheven wettens toom den wetteloos in handt.
 Vermaerde Brutus, die als wzeker bande schandt
 Die Cupshyets spiegel hadt aen lijf/ niet ziel geleden/
 D' Vaderlandt te sta gingt 't Edel bloedt besteden/
 En wzocht dooz sulcken daet de doot vanden tzyan/
 Doen Romas Monarchy haer teere grondt began:
 Wat vlicht met wiecken gult dijn lof dooz 's Menschhen monden:
 Gheen eeuwen hebben noch o Pelopid' verflonden
 Oft Thrakibul u roem/ en Fama noyt versweech
 Hoe Cheben oft Atheen weer gulden vzyheyt creech.
 HOFME. Soo langh des Hemels thzoon sal op syn Polen vzyjben/
 Soo langh des werelts rondt sal vast onwanckel blyjben/
 So lang de gulde Son en oock de bleecke Maen
 Des Mertrijck toorzsen syn/ myn Heer oock niet vergaen
 En sal den grooten roem van u Manhaftich pleghen.
 Doozlichtich Prince, die dooz 's Hemels milde zeghen
 Des werelts wonder syt/ tot roem van 't Vaderlandt/
 Deers eeuwen bersten uyt/ 't Chyneesche rijke strandt
 Sich spiegelt in u deucht/ der Moscouiter Vrouwen/
 Die jugen selfs den lof van 't Keyserlijck Passautwen:

27

Natura heeft een schizick/ den Hemel haet het meest/
De werelt wenscht den val/ de menschen zijn bezweet
Van slaesse tyzamp/ met vzolijck bochte tonghen
Wozt ober al den lof met inner vzeucht ghesonghen
Van 't heldelijck gemoedt/ dat voor de vzyphert waert/
Te milt van eyghen bloedt/ het leven niet en spaert:
Als sich mijn Heer altjdt ghetwoont heeft ober bloedich/
Die noyt door teghenspoet ver verwacht wert oft clepnoedich/
Maer poochden wyders heen naer't Vaderlandts behoedt:
De werelt wast een vzeucht/ den Hemel vant het goedt/
Een pder sonden hulp/ tot dat naer veel ellenden
De Aerd en 's Hemels heyz u sekerhept toe senden
Wou in't ghewenste landt. ORAN. gheen wisse sekerhept
En wert den teeren mensch op't aertrijck vast berept.
Wanneer wy wanen dom op't alderbeplst te treden/
Dan is den val ons naest: maer die de bozst met reden
Wel heplsaem heeft verstaelt en vzeest voorz gheen ghebal/
Maer boecht sich al vernoecht naer 't gheen den Hemel sal
Dooz wel gheschickten raet ons op den kop doen komen.
Die noch 'tgheluck verheft/ noch 'tongheval doet schromen/
Dat is de grootste ztel/ die sich alleen verheucht
Wanneer hy vzychtaer slaect in d'onghemeene deucht:
Dat angst/ ghevaer/ oft sinert/ hem niet en doet bewijcken/
Om van den rechten wech clepnoedich af te wijcken/
Maer treedt onsihlijck heen in 't gheen hem 'trecht gebiet/
En 't past op dzepphen/ noch beloofde giften niet.
Hierom hoe wijdt ick my dooz golben woest ghedzeven
Vindt in de dulle zee van dit beroerde leven:
Ghedzept dooz heymel moozt/ en opentlijck ghewelt/
Soo'n wert dooz gheen ghevaer mijn trotsse hoop ghevelt/
Die steeds mijn ziele pzicht/ om met beduchte sinnen
De gulden vzyphert voorz mijn Vaderlandt te winnen:
En 'tschijnt den Hemel wil't/ en drijft my naer zyn lust
In soo veel sozghen bangh/en waeckens ongherust/
Dat ick dooz eyghen bloedt en cozt ingh van myn daghen
Des Ibers woeden snoo en moetwil moet verjaghen
Byt dit verdzuchte landt: den grooten Godt ghetuygt/
Wiens heple Majesteyt het hert des Contrey buygt/
En die hem op den thsoon een aertsen Godt doet wesen/
Die flux met een ghesicht bestraelt/ van daer gheresen
De gulden Sonne comt/ tot daer sy weder daelt/
Die in syn grooten raedt noyt wanich heeft ghesaelt:
Dat ick dooz heers-lust/ oft om eyghen-baet vol schanden/
Noch cozle mupter/ nam'tsnijdent swaert in handen/
Noch dat myn Prins ten trots ick heb syn naem ghehoont/
Maer heb des Contrey eer op 't hoorst altjt ver sehoont/

Doch's Hemels gulden wet die beelt in myn ghedachten/
 't Is Princelijck altydt niet pber moet te crachten
 Paer d' ondersaten hepl/en 't Conincklijck pzoft.
 Dit blies het helsehe vier van d'onbzuchtbare Rijt
 In sulcke zielen/die veel meer haer selven sochten/
 Dan sy des Coninckx eer vermoghen wintf toebzochten/
 Maer door d'onguyze dozst naer 's anders haef en goet/
 Vertraden's Coninckx wet en Eeren-trans met voet:
 Dees door een waerhepts glans/ benebelt vande loghen/
 Sp't Conincklijck ghemoet soo listelijck bedzoghent/
 Dat sy tot eyghen smaet door Conincklijcke macht
 Nu scherpten 't beulich stael/daer niet syn onnghebzacht
 Soo vele helden bzoom/en troutwe ondersaten/
 Pylaten van zyn rijck/wiens zielen noyt vergaten
 Den wel verschulden plicht van Scepter g'hoofsaeinheit/
 Wee daer de loghen wzeet des Coninckx ziel verleyt!
 Daer tercht het wzaeckich swaert al d'onberdzuchte sinnen
 Sebloeve bzpheypt door een trotse doot te winnen:
 Der Switfers bzave daet ons Vaderlandt ghelijck/
 Den bloedt-berwanten/ trots Bourgoign en Oostenrijck/
 Wel ware Spiegels zyn/geen rechte heerschappijen
 Te wenden door moet-wil in slaeffsche tyranrijen:
 Hoe veel 't den Prince schaet die dwaes 't vermoghen gheeft
 Ken een die door moet-wil noch trouw' noch eer en heeft:
 Hoe veel mael (Godt ghetuycht) O Philippe! u ter schaden/
 Heeft 't dzoebe Nederlandt der Spaengaerts boose daden
 En hun moetwilen snoor ootmoedelijck verthoont?
 Maer laes booz pbers danck zyn moozdelijck ghehoont/
 Die in des Coninckx dienst hem waren troutwe boden/
 Rechtvaerdich niet alleen/maer hooghelijck van nooden.
 Ist ongherecht ghewelt gheweldich te weerstaen?
 Dit heeft de reden selfs den wijfen mensch gheraen/
 Donwijse leert den noot/ en door ghelwoont den heyden/
 De wufte dieren door Natura hun bereyden/
 't Sp door wat hulp het is/te weerden af 't gewelt
 Dat hun aen 't lichaem of om 't soete leven gelt.
 Sels 't aberminste Dier/ myn Heer/sal naer vermoghen
 Sich selven wzeken van die 't quaet te doen sal pogen:
 Hoe sou des redens thoon van liden al verfaecht
 Dat hem de tyranp soo oberbeefrich plaecht/
 En schent hem lijf en goet? oock is sy niet te achten
 Rechtvaerdich/ die de meest den minsten siet vercrachten
 In ongherecht gheweldt/en hem zyn hulp ontsept.
 Dommooften booz te staen is recht rechtveerdicheyt.
 Dit zveef oock myn ghemoedt/'t welck langer niet con lijden
 't Moetwillich moozden dul/om Manlijck te bestrijden

HOFME.

ORAN.

De schenders van het recht/de slaven van 't ghewelt.
 Hoe wel myn vooz ontrouw des Conincx gramshay schelt/
 Soo blyft myn ziel gherust: maer selfs zyt ghy verswozen/
 Ghedenck/ o Phlippel doen ghy wettigh wert ghecozen
 Te zyn ons epghen Heer/wat wetten ghy beswoert;
 Dit zyn u laetste re'en: wert by my niet voldoert
 't Gheen ick u hier bestweer/ or tslaghen zyn u staten/
 Oozcondt een pder nu uptheems of onderfaten/
 Dees eedt is verschulde plicht hoe langh hys onderhieft/
 Hy die't beswozen selfs als Wetteloos vernielt.
 De Inquisitie was recht teghen ons vyzheden/
 De nieu Bisschoppen loes daer toe men comen debet
 Al teghen Staten wil: men voerd' s' in met gheweldt/
 Ghetupghen dat gheen eedt by Spaengiens Coninck gelt.
 Doch 't was een helschen vont/om met ondzachsaem wetten
 Te tergen 't volcxken dom/op dat s' hun souden setten
 Soo teghen 's Conincx wil/om dan met rechten schyn
 Te rooven al ons goedt/en slaven te doen zyn.
 Den oudt-vercreghen schadt met handel cloeck ghewonnen
 Die heeft met wreede mooyt den Iber boog verflommen.
 Hy sweert met Princen eedt/en op zyn Conincx trou/
 Dat om de seben jaer hy selfs eens comen sou:
 In teghendeel hy sent de wreestste aller menschen/
 Omringt met hoopen boos/die in haers herten wenschen
 Het waertste Nederlandt vernielden tot de grondt:
 Al tegens zynen eedt/ al teghens zyn verbondt.
 Dees pasten noch op wet/noch vyzheydt vande landen/
 Hy traste stout met voet/al tot een sinaet en schanden
 't Bedruckte Belgica, en steunden op zyn macht
 In rechten ongehoozt hy 'tvolck heeft omghebracht.
 Nu dit is int ghemeen/maer doch in 't myn besonder/
 Wat hy my heeft ghedaen sy pder tot een wonder:
 Myn eerst-gebozen Soon t'onrecht hy my beneemt/
 En myn vyz epghen goet al t'samen my onthreemt/
 En vooz verrader noch schelt hy my sonder reden:
 O Phlippel wilt met my eens int gerechte treden/
 Waer in heb ick betoont te zyn verrader boos/
 Daer ghy verradich selfs een Prince zyt Godloos?
 Is dat eens Princen daet/die 't moorzen wil beloonen
 Het gift van Abdel en vijfmael vijf dupsent Croonen?
 Wee die den Abdel schenckt vooz 't moorzen of t'berraet/
 Een Coninck ist die 't doet/maer 't is gheen Coninckx daet.
 Gheen Coninck maecht het volck/maer wel het volck den Coningh/
 Op dat hy 't quade straf/en 't goede doet beloningh/
 Doch wan hy 't recht vernielt/ verbalt hy van syn recht/
 De Wet is vooz den Heer soo wel als vooz de knecht.

En daer in Philippe zyt ghy schuldigh boven maten/
Oock wetteloos ghedoemt dooz oordeel bande staten/
Ghy zijt met allen recht niet meer ons eyghen Heer:
Ghy die veel meer verhart als eenigh Leeuw oft Beer/
W noyt en hebt gheneycht tot sachttheit oft ghenaden/
Van alst was om ghebeynst de Landen te verraden.
Dus peder een is kondt hoe ick met vyz ghemoedt
W wyetheit wederstaet / en soeck het waerste goedt
De gulde vyzheyt weert myn Vaderlandt te gheben.

HOFME. O Prince wijt beroent / Godt laet u vzeuchdich leven/
Soo vele jaren als Apollo heeft ghejont
Aen syne vyzster schoon dooz haer ghesocht verbondt.
Doch is u wel bekent des Ibers Hetsche woeden/
Hoe pber dat hy tracht zyn handen clein van bloede
Te verwen dooz u mooyt / dus o myn Prins vermaert
W dooz haer listen boos voorszichtig bewaert.
Eenmael / myn Heer / eenmael heeft Spaengiens Dorst vol schanden
W vol gebaers bethoont / hoe hy Godloose handen
Dyft al te licht tot mooyt / dooz Hets beroozden raet /
En zynen bloedt-dorst vzeck en is noch niet verfaet.
Wis in Tomiris kupp hy 't wzeede hooft moest baden/
Op dat hy als den Pers volcomentlijck versaden
Wocht syn bloedt-leck're keel / die 't moozden liefdt groufaem /
Op dat syn leven en den lust verginck te saem.

ORAN. Hoe can een Prince doch sich vooz den geen bezijden
Die niet en schroomt 't ghebaer des doots met hem te lijden?

HOFME. Dat hy hem meer bewacht / en minder sich verthoont.

ORAN. Dat heeft gheen Keysers / Prins / noch Coninck / opt verschoont.

HOFME. Dat bleek aen Caesar wel ontbloot van alle wachten.

ORAN. Doe? Caesar was tyran / soo'n ben ick niet te achten.

HOFME. W acht veel snooder noch de Spaensche tyran.

ORAN. Maer Spangien heeft alhier gebiedt noch heer schapp.

HOFME. Doch zyn hun laghen bals en heymel list te vresen.

ORAN. Niet in die Landt / waer in hy eeuwigh ghaedt sal wesen.

HOFME. Hier zyn der noch ghenoech hem wonder toegedaen.

ORAN. Die sullen wachten wel de handt aen my te slaen.

HOFME. De Pauselijcke list can duller herten stercken.

ORAN. Doch hun ghewelt alhier vermacht gheen quaet te wercken.

HOFME. Niet 't opentlijck gewelt / maer wel dooz laghen stil.

ORAN. Hier vooz geen Prins is veyl / dan dooz Gods enckel wil.

HOFME. Een Prins can veylich hem dooz wachten doen bewaren.

ORAN. 't Verraet wel dickwil schuypt in eyghen lijf-dienaren.

HOFME. Wyt veler hoopen men de trouste kiesen kan.

ORA. Wie sal van 't menschen hert sich recht verskeren dan?

HOFME. Den ghenen die altijt hun hebben vzoom ghedraghen:

ORA. 't Beroozich gout upt 't hert can vzoomheyt wel verjaghen.

HOFM. Die ph'zen int ghelooft. ORAN. sy beynsen so te zijn.
 HOFM. De waerheyt metter tijt ontheelde den valschen schijn.
 ORAN. Doch daer en tusschen sy haer boos opset volbranghen.
 HOFM. Den alderhooghsten Godt en sal sulcx niet ghehenghen.
 ORAN. Sulcx is oock mijn ghelooft. Siet hier mijn lieve lust/
 My dunckt aen haer ghelaet de ziel is haer ontrufft.

ORANGIEN, de PRINCESSSE LOUYSE,
 HOFMEESTER.

ORA.
 LOUY.
 ORAN.
 LOUY.
 LOUY.
 ORA.
 LOUY.
 LOUY.

LOUY.
 LOUY.
 ORA.
 LOUY.

MOE ist mijn Coningin! den Hemel maect u vzeuchdich.
 Gheluck en hepl mijn hert wenst u/ o Prince, deuchdich.
 Hoe nu mijn lieve lust? my dunckt ghy zijt beuoest.
 Ick hoop 't sal ydel zijn. OR. wat ist dat ghy behoest?
 Mijn Heer ick heb genoeg / als ick 't maer mocht behou-
 Sulcx onghetwijfelt vast men moet aen God betrouwen. (Wen.
 Helacs! OR. Hoe doch mijn Lief? wat u tot suchten maent?
 'Tis niet met al mijn Heer. OR. u ooghen zijn betraent/
 Ick bidt u 't my verclaert / en ben ick niet den ghenen
 Die zy u met-ghesel in blpschap en in weenen?
 Hy hoont my die u smaect / wat heeft u vzeucht gheschent?
 Doozwaer 'tis ydelheyt, ORA. wel doet het my bekend.
 Helacs! mijn waertste Prins, het hert is my verflaghen?
 Waerom mijns levens rust? LOU. my dunckt met bitt're plaghen
 Den Hemel my weer dzeecht. OR. o dats waeremoedich bloedt/
 Welck pers u teder hert en treuricht u 'tghemoedt/
 Een neen 'ten is gheen bloedt / maer wel een seker schzooenen/
 Den laetst gheleden nacht / wanneer de Godt der dzoomen
 Mijn dzeef naer Lehes bloedt met zijn verghetel roe/
 En dat een dommel-vaeck my lijnden d'ooghen toe/
 Pau was mijn hert ontbloot van 'slebens quel-onrusten/
 En nau en tradt mijn ziel in dzoomens blinde lusten/
 Of kuer booz my verscheen die Prince hooch ghedacht
 Die my dooz 's Hemels jonst ter werelt heeft ghebzacht/
 Dien Helt / wiens trotsen roem dee beben zijn vbanden/
 Gheblixent in het graf dooz moozders dulle handen/
 Ghewapent van den nijdt / die in valschen Gods-dienst dzoech:
 Om dat hy ober al haer heerschappij verfloech/
 Verbeelden sich booz my / so eyghentlijck naer 't leven/
 (Ap Godt!) dat my die schzick het herte noch doet beben:
 Mit so mismaect behloedt als wan de moozders boos
 Vol helse her raserij hem schouden so godloos:
 Naer met een preuts ghelaet / omvinght met goder glansen/
 Het Godlijck hooft omblecht met zeges lauren kranzen
 Die hy in 's Hemels dienst so dick ghewonnen heeft:
 Eerwaerdich al zijn standt my noch booz d'ooghen sweeft.

Het silber hayz geglanst als s' Hemels toozfen lichte/
T' gelact vol d' d' septs/ doch treurich van gesichte/
Sloech hy syn oogen dzoef op mijn al suchtend' neer/
En sprack/ het schryt myn lief dat nu den Hemel weer
D' d' pcht met ongebal/ maer doch booz my verbozgen/
En ick die steets booz u den soo belast met sozgen
Coom u verku den dit/ op dat myn waerste kindt
D' t' schendich ongeval niet onverstien bevindt/
Maer al te wel berleet met lijtsaem/ ept geduldich/
D' die van 't ongeval de stozmen menichfuldich
Soodick wil stuers gewapt syn over 't zeuchdich hooft/
In 't bloepen van u lendt den Hemel die berooft
Dooz moozders swaerden wzeet u man en uwen vader/
En 't scheelden wepnich dat het ongeval noch nader
D' t' eggen lichaem schonbt: hierom al moedich thoont
Dat wel geoeffendt u het lyden is gewoont.
Hier met / als eenen roock den lichten wint voert henen/
Is hy in alder yl booz myn gesicht verdwenen/
En ick ontwaecten flux/ de schzick den slaep verioech/
Doch epgentlyck my docht dat noch myn oogen sloech
T' gelupdt van syne stem/ Adieu myn kindt/ in tranen
Bestondt ick al beangst myn aengesicht te banen/
De siel is noch verschzickt/ 't hert noch van angsten slaet/
T' gemoet my inner twyacht van 't een oft ander quaet.
Dit is o waertste Prins (laes!) d' oozsaeck van mijn suchten/
De geen die 't al beheerst laet pdel syn myn duchten/
Die d' zegen steets myn siel/ en dat haer niet gebaert
T' geen sy boozspoochich nu ontwetende betreurt.

ORAN. Mijn lief/ dat 's ongegront/ bedzoest ghy u dooz dzoomen?
Het geen men daechs beducht/ ons 't nachts d'ick booz sal comen:

Den dzoorn is pdel/ en ons spottende bedzrecht/
Hoe epgender verbeelt hoe schalcker dat hy liecht.

Neen neen/ myn lief/ beswaert hier met niet u gedachten/
t. Is pdellycjd te dwaes op dzoorns geheym te achten.

Alfoo 't den Hemel woecht/ 't betaemt met lysaemhept
Den Chzisten hy daer toe stant vastich sich berept.

LOUZ. Alfoo ist oock myn Heer/ maer wee/ wy arme menschen/
Die nimmer om het dzoef/ maer wel om 't bzeuchdich wenschen/
Verbafen al verbleecht wan ons yet wonders d' zepcht.

ORAN. Dat ken ick oock met u/ dat steets den mensch sich nepcht
Tot 't geen hem lustich is / maer dat wy ons verbaeren
Van 't geen boozbeeldich ons den dzoorn schynbt 't openbaren/
Dat 's ongegronden schzick; waer booz den genen heeft
Die dwaes in Godts behoet geen wis betrouwen heeft.
Hoe veel mael/ ick bekent/ met d' hoochste zoza beladen/
Deeft my den dzoorn gesept het grootste aller quaden

Daer booz ick was beducht / maer noyt booz 't pl vermaent
 En liet ick 'tgheen te booz ick was te doen beraen.
 't Is waer/somtijts gebiet 't als in den droom vershenen /
 Maer dit en acht ick geen boozbeelding/want boozheren /
 Was dit by my gebzeest/ booz dien ick racnden wel /
 Soo dit soo niet ghevalt/ soo moet dat volgen siel.
 Dus d' oberweging van het geen ons toe can comen/
 't sp goet oft quaden spoet/ is oozsaek dat de droomen
 Ons dick boozbeeldich syn van 't geen ons na geschiet.
 De droomen pdel syn/en hebben by hun niet

Louy.

Betrouwens waerdich/oft 't geen onse kust can schaden.
 Nochtans hadt Cesar wijs gelooft 't geen hem geraden

Hofm.

Wiet booz Calphurnias droom/hy waer soo niet vermoort.
 Me vrou/soo 't u beliest/ ghy spt te wpt versmoozt
 In 't pdel droomins geloof/'t was Cesar die hoochmoedich
 De vaderlandtse wet niet voeten tradt boozspodich /
 En roofden met geweld booz vaders vzijs zeen
 Van 't bzaeffte volck dat opt de blonde Zon bescheen/
 't welck niet en was gewoon de trotse tyzannijen
 Van een verwaende ziel verachdelpck te ligen:

Dit beelden in syn vrou/ die ' kerden 't kroons gemoet /
 Een steetsse vzees beducht/welck in haer heeft geboet
 Het sozgende gedacht van 't geen dat con geschieden /
 Dus eygen boozsach was't/ 't geen droom haer ginck bedteden/
 Maer geen boozbeelding wis van't geen na is geschiet.
 Dus myn Princes gelooft/gelooft geen droomen niet/
 Weert treuren uyt u ziel/en wilt als wijs bethoonen
 Dat in u groots gemoet geen pdel schzicken woonen.

ORAN.

't Betaemt den Princen niet soo vaerdich alst ghereen
 Hun siel 't ontstellen dwaes dooz ongegronde reen.

Louy.

't Is waer myn Heer/ick ken 't/ maer wan ick gae bedencken
 Hoe pver Spaengien poocht om u myn Prins te crencken /
 Verbziet my al het bloet; 't hert my angst-ballich slaet/
 Wat heymel lagen boos en moozdelpck verraet
 En synder niet gepleecht om u myn Prins te schenden /
 En dooz godtlose list naer 't swarts graf te senden?
 Om dat u grootse ziel met deuchdelick geweld
 Sich tegen 't slaeffsche Jock soo moedich heeft gestelt.

Hofm.

't Is waer u ziel gheglant met soo veel deuchs eerwaerdich
 Liefd steets het Godlyck recht/en haet het onrechtvaerdich;
 Maer laes/wat sleept die deucht veel nyde zielen naer/
 Die stedich poogen vals met doozdelpck geaer
 Den deuchts geliefden man 't sp hoe het is te crencken?
 Mevrou/een wys gemoet sal altpt dit bedencken /
 Dat 't Nertrijck wert beweecht dooz Godts onwanckel raet/
 Die alle saecken drijft naer dat hy 't bestverfaet.

Der dinghen beurten zyn by God al langh te bozen
 Besloten/ eer dat die syn onder ons ghebozen:
 Ons onvermoghen swack vermach't weerhouden niet
 Dat dooz't fatael beslupt van 's Hemels raet gheschiedt.
 Noch menschen boozsicht/ noch gheen cracht/ oft kloecke reden
 Vermoghen van't Destin pet upt het spooz te leden.
 Den boozgheschiedten loop: den Hemel het so boecht/
 'Tzy oft den mensch verdziet/ oft dat het hem vernoecht.
 Want d'aertsehe staten zyn niet seker epndt besloten/
 Des werelts heerschapp/ by d'eene langh ghenoten/
 Pu d'ander valt te beurt: 'tis so des Hemels lust/
 Dus 'tsalichst leven is booz die sich selven rust
 In Gods verborghen schick/ en poscht mer hzome sinnen
 Dooz ware deucht den thzoon van 's Hemels sael te winnen.
 Mewou/ gheloost ghewis dat al u treurich zyn/
 D inner suchten bangh/ noch u verborghen pyn/
 Vermoghen pet in 't minst veranderingh te plegghen
 Daer toe des Hemels schick van ewich was ghenegghen.
 Ons is verborghen laes/ en wy en weten niet/
 Oft vzeucht is booz de handt/ oft doodelijck verdziet/
 Wy menschen leven/ en al lebendt wy en weten
 Niet hoe men leven sal/ en hoe nae ons gheset en
 Is d'alberkande doot/ doch hier om 't niet behoort
 Dat peinant dooz wanhoop sich selven dwaes versmoort/
 En sich ellendich maecht/ eer dat hy dat sal wesen:
 Serwaerdich wert den mensch van Godt wel wijs gheprezen/
 Die dooz een wisse hoop ten epndt stant vastich leeft /
 En jaecht van hem het boos. dus mijn Princeffe geeft
 D ziel een zekerheyt/dzijft wech: t'omutte sozgen/
 Want 't gene seker dat den Eng'len is verborghen
 Toe compstich ongebal/ geen droom ons dat verclaert.
 Pochtans is totter doot mijn duffe ziel beswaert.
 Mewou/ verheucht u siel/ en wilt sulcx van u wenden.
 Louy. Ick pooch dat steets te doen/maer can sulcx niet versenden.
 Ora. Myn lief ghebzeekter pet dat u ghemoet begeert?
 Louy. O neen myn Prins, met 'tgeen my lust ben ick bereert?
 Ora. Myn Princes, isser niet dat u dan kan verheughen?
 Louy. Ick seker niet/ myn Heer/ weet wat my sou verbrueghen.
 Ora. Pochtans u qualen doef verepsschen haestich ent.
 Hofme. Myn Heer het is ghewis/ dat dich ons vzeuchden schent
 Oft een besmette lucht/ oft veel vergrofd' humeuren/
 Die therte dzucken bangh/ daer dooz men siet ghebeuren/
 Dat vele menschen hun bevinden soo beduecht/
 Pochtans onkenlijck wat hun noodicht tot ghesucht/
 Dan wanen al verschzickt/ hun staet pet boos te schieden/
 Doch wepnich stondts daer naer bevinden sy humliden/

Wanneer

Wanneer d'humereu blien/vernoethelijck gherust:
 Dit oock myn v'zou misfchten is d'oozsaek uw's onlust/
 Die Ruyc oock eynen sal. L o u r . Ja/ ja/ het mach soo wesen/
 Nochtans soo is myn ziel vol anghstelijcke vresen/
 En dickwil het ghebeurt dat ons een onghewal
 Langh op de leden leght eer dat gheschteden sal:
 Wanneer myn Vader waert/en lieue Man van 't leuen
 Soo schendich wert berooft/als nu/soo was ick eben
 Oock in myn ziel bestwaert: ach grooten God verhoet/
 Dat doch soo'n onghewal my niet meer treffen moet.
 Helacs! wan ick 't bedenck/soo smelt ick heen in tranen.
 Hoe! myn Princes, soo niet u ziel dooz 't ydel wanen
 Ellendichlijck versmoort/ghebdenckt Gods moghentheyt/
 Wiens rechterhandt altydt is Vaderlijck berepdt
 Om die de deuchden liefd genadich te beschermen,
 God haet d'omutte zorggh/en al 't onnoodich kerren/
 En liefd de v'zorne ziel die blijft onwanckel staen/
 Ghelijck de rotzen hart die steets de golben slaen.
 Comt myn Princeesse, comt/en wilt u ziel verlusten/
 Alsoo het God belieft/wy moeten daer in rusten.

O R A N .

Rey van Delfsche Maechden.

O Schoone Son die v'zolyck coomt
 Van daer den Ganges peerlich stroomt/
 Verguldent Berch en dalen
 Met uwre held're stralen:

Groet met u v'zeuchdich aenschijn blont
 Heer Prins, die ons den Hemel sont/
 Om ons van slavernijen

Der Spaengaerts te bevrijen:

En ghy o's Hemels Godt betwaert

In lanck voozspoet/vol eeren spaert

't Ghelackite van Orangien,

Ten spijt van 't wzeede Spaengien.

En dat hy steets als Heerscher leeft/
 Ons dit tot jonst en zegen geeft/
 Die wijt van ons gaet jagghen
 Des Oozlochs wzeede plagghen.

Omringht sijn strijtbaer voozhoofd schoon

Met zeges tepcken Lauw'ren croon/
 Verdient dooz v'zeutse daden/
 Het Vaderlandt te siade.

En dat wel laet de sorggh hy staecht

Die puer vooz ons v'zphepdt waecht/
 En gunt hem Nekors jaren/
 Die is als hy erbaren.

Al syn vbanden hy berwindt /
 Die selfs dooz bleecke hvt ontsint
 Hem stonden naer syn leven
 Gaet hy dat noch wel geven.
 Alsoo ons goeden Godt altoos
 Die liefd de deucht en haet het boos /
 Is vbandt der tyranen /
 En van bloet dozste mannen.
 Orangien Roem van t edel bloet
 Nassouwe, welck des Keyfers hoet
 Heeft t waerdich hooft ombangen /
 Wy loben u met zangen:
 Met zangen loben wy altijt /
 O Prince, die ons eewich zyt
 Een roem / en heyl / tot schanden
 Van ons en u vbanden.

MOORDER, HOFMEESTER.

At wonderlycker schroom beelt sich in myn gepepsen?
 Nochtans soo moet ick voort/en can te rug niet deysen/
 Wy my hoe staet my t hert! hier ben ick by de poozt/
 Ick schyck/al soetgens/hoe dat niemant my en hoozt.

Treet in/ nau derf ick. ach! myn beenen my begeben/
 Wy myn bekommert hert/myn ziel en lichaem beven /
 O heyl'ghe Moeder Godts/ u zeghen my omvrant :
 Sal ick? neen ick/treet in/hoe? t waer te grooten schandt
 Te keeren halver wech/treet in/ wilt niet vertoeven /
 Bezyest gemoet/ gaet voort. wat boel ick een bedzoeben!
 O al te blooden hart! daer me so treed' ick voort.
 Al weer verschyckat myn siel / wanneer se siet des poozt.
 Doch toef ick hier een wyl/ en overleg myn saecken/
 En hoe ick best te hoof in goet geloof sal raecken.

HOFM.

Wat is dit voor een gast? best vzaech ick syn begeeren.
 Nu treet hy naer het hof/ dan sien ick hem weer keeren /
 Al vol gepepsen swaer / het hooft hem hangt op sy/
 Naer ick vermercken kan soo is hy niets te vly.

MOORD.

Hou lansman/wats u wil! wat comt ghy hier versoerken?
 Wy waerde Hemels Godt/wilt nu myn ziel verhoerken.
 Myn Heer; een die dooz noot sich selver vint benout/
 Spoepet vaerdich heen ter plaets/al waer hy best betrouwt
 Dat dooz medoogen men hem troostich hulp sal bieden/
 En t menschelyck verstant raedt hem altyt te vlieden
 De plaetsen daer m'hem dzepecht met doodelyck ghequaet.
 De crachteloose tong/myn Heer/can nau verhael
 Doen van het bitter quaet dat heeft myn ziel gheleden/
 Sint dat de blonde Son heeft tweemaal om-gheleden

Des Hemels firmament: myn Vader wzeet ghedoort/
 Myn Moeder onghetroost/de kinders naecht en bloot/
 Ghebannen upt het landt daer s'haer gheboort ontfinghen:
 En ick myn Heer dooz list de moozders moest ontspringhen/
 Oft selber was de straf myns Vaders my berepdt/
 Want/o myn Heer/ick was oock schuldich aen het seyt/
 Het welck myn Vader waert ghekost heeft 't lieve leven.

HOFM.

Wat snoothet onbesupst u Vader hadt bedreven/
 Daer dooz onzalich hy wert flux ter doot ghebracht!

MOORD.

Belaes! myn Heer/geloofst/dat noyt myn Vader acht
 En nam op't tydtlyck lijf maer socht heylsaem te erven
 't Onsterflijck leven soet dooz een Godsalich sterben.

Myn Vader liefden 't geen de werelt meest versmaet/
 Het ware woort/daer toe ons Christus selber raet/
 't Oprecht en oudt gheloof/dat dooz d'Apostels pzeken
 De blinde werelt heeft verlost van Dupvels treken.

Doch lanck naer Christi doot/ dooz eergier hoopbaerdy
 Van blinde Leeraers/die met Delsche kettery
 Het ware makend' licht van CHRISTI beyle wetten
 Des werelts volcken dwaes onsalich te beletten

Steets pber poochden/ en booz'teygen Godts gebot/
 Ons leerde wetten van verwaende menschen sot/
 Is t volck soo wijt verleyt/dat d'al te teere oogen

Dan haer het helle licht des Hemels niet vermogen
 't Aenschouwen/dan met smert van haer verblindt gesicht.
 Godt die het dupster haet/ en ewigh mindt het licht/
 Heeft dooz zyn goetheyt mildt dees Eeuw so gaen verrijcken

Dan supber lichten/ die den volck'ren wts doen blijcken
 Hoe wijt de leugen sijn van Waerheyt recht verscheelt.

Mijn Vader (o ick roem!) van Godt selfs in-gebeelt
 Het ware spooz/ om beyl ten Hemel te geraken/
 Dol pber ongerust verlusten sich in't waken/
 Dat hy/ tot 's Hemels winst/ het ongevalste woort

't Onkondich volcken met pzoft mocht leeren boort.
 Hoe veel mael in't gebaer bant wel gewilde leven

Myn Vader onbedacht sich selven heeft begeben/
 Wanneer hy waenden dat 't Geloof te stae sou zyn?

Doch/so ghy weet myn Heer/ de gene die den schyn
 Meer lieben als het waer/ (verblindt in haer gedachten)

Het wat een pber dat sy steets bloedgierich trachten
 Te dempen dooz'tgepyn van heulche handen wzeet

Het onuytbluss'lyck licht van't Chyrist'lijck secrete/
 Dooz helse pnt ontsint/ myn Vader lagen leyden/
 En Godt nu oock began me-doogend te bereyden

Den wegh/ waer dooz hy hem ten Hemel hal'n wou/
 Op dat hy met zyn bloed het geen bebesten sou

Hy dick den volck' ren hadt so heftich aengepresen.
 Dus dooz Godts schirking hy/twelck ewich so moet wesen/
 Ten laersten quam in handt van Godts vbanden snoot/
 Die 'm swoeren al verheucht een onverschulde doot/
 En fluyt volboerdent oock. Helas! ick smelt in tranen
 Myn Heer/te machteloos en can ick nau vermanen
 Myn waerde Vaders smert/en Moeders dzoef misbaer/
 Die ('t scheelden oock niet veel) was in gelyck gebaer.
 En ick dooz snelle vlucht soo angstelyck verlagen
 Ontquam haer raserny. Helas! noch niet verdragen
 En con myn teer gemoet de wyzet gedzeychde smert/
 Gelyck een ionck soldaet die noch niet is verhert
 In't bloedich verchten rou en Geych-gebaren schendich.
 Ap my wat heb ick sint een proef gedaen ellendich
 Van s' Hemels ongenae: 't wert van my niet vertelt /
 Want pder ist beken: een die beroyt van gelt
 Deur wandelt s' werelts hof/ wat dat hem staet te lyden /
 En meest/ die niet geleert heeft in syn groene tyden
 Waer met hy vlytich hem in noot behelpen mocht.
 Myn Moeder (laes!) die doch ter nauwer noot geroecht
 Was upt de handen clem van s' mans vergoten bloede/
 Was erf wel van den smaet/ maer niet van synen goede /
 'Twelck dese wolven wyzet oock hielden vooz verbeurt /
 Soo dat myn Moeder noch in dzoewe armoed treurt /
 'Twelck haer belet dat sy aen my geen huly en tonden.
 Hoe comt ghy herwaerts nu? wie heeft u hier gesonden?
 Myn Heer/het snel gerucht/'t welck opentlyck vertelt /
 Hoe dooz Godts segen milt/met mannellyck geweld
 Dit landt verdrzeven heeft de Spaensche tyrannen/
 Belept dooz helden pzeus/die 't Edel bloet niet ingen /
 Gespyzoten upt het hups van 't Keyserylyck Nassou:
 Dit dzyef my herwaerts heen/op dat ick vzeuchdich sou
 Met volle teugen fris my van Godts woozdt versadigen.
 Den Hemel heeft beliest myn hier in te begnadigen /
 Dat ick naer veel gebaers alhier getomen zy /
 En hoeg my naer het hoff/op hope dat ick my
 In dienst begeben sal van desen Prins eerwardich.
 Den Hemel is myn tyrch/hoe dat myn siel is vaerdich
 Met leven lyp oft bloedt den Prince dienst te doen.
 Myn Heer geen twyffel guelt/noch leugen wilt vermoen/
 Myn vaders naem alhier genoechsaem sal doen blycken
 Wat man het sy geweest:en ick en sal niet wycken
 Van syn verheben deucht en pber tot Godts Cer.
 Hoe was u s' vaders naem? MOORD: Peter Guyon, myn Heer/
 Hoe? wat Guyon? de gheen die als Godts uptherozen
 Certpdyts in s' Princen dienst syn leven heeft verlozen?

HOEME.
 MOORD.

HOEME.

HOEME.

MOORD. Den selven/laes! myn Heer. HOFM. Hoe zyt ghy dan ghenaeint?
MOORD. Françoys Guyon myn Heer. HOFME. Comt in / want het betaemt
Den kinders deucht te doen van ouders vroom ghetomen.
MOORD. Hy my/myn Heer. HOFME. Doe nu? verset u sinert/niet schzomen
En wilt vooz schandt oft smaet/ghy zyt hier in het Hof
Van een die boosheyt haet/ en liefd der vromen lof.

CH OOR.

El hem/die met een byz ghemoet niet sparen
Wil t edel bloedt/vooz t Vaderlants welbaren/
Wel hem/ die onversaecht neemt inde handt
Het sijndent swaert/tot seherm van t Vaderlant.

Die niet en ljd dat werden smoot vertreden
Dooz-vaders Wetten goet/en Wyse zeden:
Maer in't ghebaer van dupsent laghen boos/
Want-haest het recht van't Vaderlandt altoos.
Die niet en schzoomt vooz al t vermetel dreyghen
Vanden tpyan/maer sal sich moedich nepghen
Het klaeffsche jock der tpyanningen vals
t Verdruchte volck te scheuren van den hals.
Dees schzaecht syn hooft met 's Hemels vochte wolcken/
Doozluichtich wert by d'Overzeesche volcken
Syn grooten naem/hoochloffelyck bekent/
Gheen eeuw noch tydt zyn stale Roem en schent
t Ghezegent zaet/ dat upt hem sal vooztcomen/
Is heptich in't gesicht van allen vromen.
Der volk ren d'zangh met vzeuchden jagen soet/
Van hun dien Prins oft zyn Geslacht ontmoet.
Van 's Hemels schick dooz een Godsalich sterben
De ziel de woonst des Hemels doet verwerben:
Syn zoet gheheuch wert vvolgick alle Jaer
Het feesten milt ghebiert in't openbaer.
De teere jeucht alsdan met held're sanghen/
Met bloemen crans het vvolgick hooft ombanghen/
Singhen vol lust op het betraende graf
Den lof van die hun vzygheyt weder gaf.
Also de twee bezyders van Athenen,
Also Romas verlosser/en den ghenen
Als Vrou gheleet/soo manlyck vocht als dat/
Hy weder vzygd het klaeffsche Theben mat;
Werden alsnoch van peder waert ghepzesen.
Het nare graf tan gheen verhind'ringh wesen/
Dat humen naem dooz vzebe daben trou/
Donsterlyckheyt tot loon niet krijghen sou.

De Vierde Acte.

De Princeſſe LOUYS A, en haer

VOETSTER.

LOU.

E Erwaerdige goddin/ ghy Doedster aller ſaken/
Ghy die het blaew gewelf/ des Hemels hooghe daken/
Gontom den Aerden crepts hebt meeſterlyck geſielt/
Ghy die de Zee bepaelt dooz onſichtbaer gewelt:
Grootmachtige Natuer, O Moeder aller dingen/
Die uyt het ingewant ſoo overbloedich dzingen
Van t'vuchtbaer Vertrijck bet/ ghy die de ſchoone locht
Met ſoo veel loovers gult hebt conſtelijck doozwrocht:
O Maelſter van't rieraet des werelts groote zalen/
Ghy die den dagh vergult dooz Phebus blonde ſtralen/
Verſilvert weer den nacht dooz Pheben Jaght-Godin/
Der Sterren gulden Chooz een ware Coningin:
Ghy die den mantel groen de blpde Aerd doet dzagen/
Soo rijckelijck verciert/ in Lentens ſoetſte dagen/
Met Bloemkens ſoet gelucht/ dat in zyn teere teucht
Des Vertrijck hooberdy het Vertrijck ſelfs verheucht.
Ghy doet den Somer heet mit gulden Apzen proncken/
En maecht den valen Herbit dooz ergen vruchten dzoncken/
t'Sneeuw-wit Satpnen kleet/ geboozt met ſilber ys/
Cerwaerdicht al't gelact des couden Winters grys.
Dus geeft ghy yder beurt/ de dagen/ uren/ tyden.
Nu gaet de gulden Son den tragen Creeft berpden/
En met een blammich oogh beſtraelt dit dzooge landt/
Verdozt de bloemen fris/ en Ceres Garben bzandt.
t'Gebogelt danckbaer ruycht/ de ſchaduw-boomen bzuyſſchen/
De ſilber Beecken coel ſlaep-tergich ſlupmer-ruyſſchen/
De Velden ruych begraeft die hoeden t'plechtich Dee/
De Dieren in het Cruyt/ de Viſſchen inde Zee.
Natuere ſcheyfels al/ en wat men hier ſiet ſueven/
De bloepende Natuer heeft alles ſtant gegeven/
En dat den Menſch te ſtaed/ en noch dooz milde conſt
Sy ybert onbermoept/ om dooz verborzen conſt
Te ſtellen goevertier d'ondanckbaer menſch te bzeden
Met gaven veelderley/ die wy ſoo ſnoot vertreden/
En oogen onbewuſt/ naer t'geen ons niet en faelt.
Heploofe menſchen/ die ſoo blindeling veerdwaelt/
W niet en houdt vernoeghd met t'geen natuer gaet ſcheycken:
Maer liever ongeruſt in prachten wilt verdzeycken/
Ach ſoo t' u was bekend wat ſoeter luſten dat
d'Enſame ſtilheyt geeft/ ghy kooft geen Conincx ſchat

Dooz d'onbekende weeld die 'tcleyn bewind can geben/
 De lieste Suster van het welgewilde leven
 Is 't rustelpck genoot / dat niet en wert becooxt
 Van 't gout / dat menich upt zyn sachten slupmer sbooxt.
 O Prinselijcken staet / soo ghy by allen menschen
 Doch eppen kundich waert / voozwaer u niemant wenschen
 En sou: oft dat gewis een pder waer bekent/
 Hoebeel de gulden Croon des Conincx ruste schent/
 En hoe den scepter dzucht zyn Conincklycke handen/
 En hoe seer 't rycx bewindt hem perst met nauwe banden/
 De scepter/en de Croon/ick weet/dat man noch vzoou/
 Al vondt hy die op straet/vooz sich op raepen sou.
 Myn ziel / inden zy doozi/den Hemel souse schelden/
 Om dat hy my soo hooch in d'aer tische staten sielden/
 En maercken myn Princes: daer ick in myn gemoet
 Versadicht van het groots/in stiller lusten zoet
 Myn leven apten wou/ontbloot van soo veel sozgen
 Vermomde pachtens lust/waer onder sit verborzgen/
 (Laes!) so veel lijfs gebaer/laes! soo veel lagen smoot/
 Die dzeppen pder stont den Prinz met snelle doot.

VORTS.

Ick weet niet myn Princes, wat u beweeght tot clagen.
 Den Hemel strekt u sacht/ en heeft u opgedragen
 Tot soo 'n verheben staet/ daer in de grootste Vzoou/
 Haer (sonderling vernoecht) geluckich roemen sou.
 Ghy schelt den Hemel/ maer O myn Princes verzozen/
 Wacht u/ dat die (vergramt) u niet laet comen vzozen
 Een oozsaeck dat met recht ghy hem beschelden meucht/
 Of walgt u/ o myn kindt/ van al te grooten vzeucht?
 Ick sien u als Godin van allen Staten groeten/
 Een pder sich verheucht wan hy u mach ontmoeten/
 Myn Heer de Prins u Wan dzaecht sich soo in zyn staet/
 Dat zyn verheben deucht en roem ten Hemel gaet.

Louy.

't Is waer/ ick alle daerh soo vol eerwaardicheden
 Woxt feestelpck gegroet/en pder aengebden
 Van alderley geslacht/ maer ach wat 's dat een lust/
 Die altyt inner dzaecht een hert soo ongerust/
 Dat pder loof wat rept/ my dunckt/ men comt my clagen/
 Het Landt dat is verraen/ u Prins die is verclagen/
 Den byant meester is/ u Wallen comt hy naer.
 Ach 't hayz my dick wil recht dooz dit beduchte gebaer.
 Den sacht-gewenschten slaep/ als trooster van d'onrusten/
 Die tergt my al versaecht met dzoouen vol onlusten/
 En my verschezichtich dzeucht met 't een oft 't ander leet/
 De Ziel my tuucht gewis/ veel ongelucken wzeet
 My nad'zen alle myz. laes/ dulle raserngen!
 Och of de menschen dom wel wys hun conden mynen/

Dan

Dan't geen natuer bereyft/te wenschen wyders niet!
 De werelt al veruoecht geen doodelijck verdriet
 Beproofden yder stontd / dooz soo veel ydel lusten/
 Om't was al den yzacht / den honger graech men blusten/
 Niet dooz soo veel gericht's / maer wel met weynich spij's/
 Geen Contact was van nood / geen Rechter rechten wijs/
 Al d'oorloechs listen wyzet en golden niet met allen/
 Geen Bozgers trotsten stout op hun verheben wallen/
 Bepeer lde scepters/ ende gulden Croonen ryck/
 Dan werden min geliest alst vypl vertreden sijck.
 Gerust was al het landt / de volken stil in vrede
 Die leefden onbenypt / een yder vzeuchdich dede
 'tGeen hem Natura riet; Lucullus weeld oft yzacht/
 Noch Celars Monarchy en wirt dan niet geacht.
 Gelijck een yder was / soo sou een yder wesen.
 Geen vzeede beul ons siel en ypnighde met vzesen/
 Om quetsingh van ons Eer / oft van ons staet of landt/
 Waer dooz 't gemoet ontstelt van enckel wyack-lust brandt.
 Maer o wy menschen zyn soo dom in onse daden/
 Dat laes wy om den schijn het ware goet versmaden.
 Wat is doch staet/ oft eer? wat 's rijkdom/ goet/ oft schadt?
 Vermogen die in't minst te geben 't gene dat
 Ons aldermeest onthzeecht / dat 's innerlijck veruoegen?
 Ach neen: Want eer 'tgebal tan stiller rust toe voegen
 De onbecoorde siel van d'alderlaechste mensch:
 Veel heylde wert veruoecht in syn verneerde wensch
 D'eenboude huyfman slecht/dan s' Coninc hooghe sinnen /
 Die niet dan scepters oft veel heersching groot beminnen:
 Want d'een het coopt om sweet/en d'ander om het bloet /
 Dat d' onderfaten dwaes hy vooz hem stozten doet.
 Ach Hemel waert u lust/en wilde ghy dat geben /
 Dat hedenick verliet dit groots opstichtich leben /
 En myn vertroock in silt/in eenich hutjen laech/
 En dat myn siel ontbloot van sozgen dien ick draech /
 Gensfaem bedencken mocht des Hemels ware vzeuchden/
 Als dan myn siel onlast van sozgen/sich verheuchden
 Alleen int soet bemerk van natuers gaven mild.
 Maer las in't tegendeel. **VOETST.** *Ne vyou u rachten stille /*
 Waer is u groots gemoet? waer syn u groote sinnen?
 Hy dunckt ghy onbedarht u ongeluck gaet minnen/
 Dooz grondeloose waen van pet boozbeeldich quaet.
 Ach myn Princes, wel hoe? betaemt dit uwen staet?
 Ghy die hebt dooz gewoont het lyden in gebzoncken /
 Behoozt stantvastich nu niet wtsaemheyt te yzoncken:
 Cleynmoedich eer 't u treft/verleens dooz 't vl gesucht,
 Ach waerste Voester, nopt myn siel was soo beducht,

91
VOETS. 'Tis ydelheyt te dwaers/ 't zyn ingebeelde schzomen/
LOUY. Ach ach ick sozch het sal myn altewis toe comen.
VOETS. Van was het tyt met maet te treuren/maer nu niet/
LOUY. 'Tvoorbeeldich dzecht my steeds met doodelijck ver dziet/
VOETS. Voorbeelding/die u ziel clemmoedich selfs gaet dencken.
LOUY. Laes: Godt/ soo 't u beliest/ en laet doch nimmer crencken
Myn Prins het ongebal/ maer dat my lieber raecht.
VOETS. De vrouw/ hoe redenloos ghy u ellendich maect/
Eer ud ellende trest/ myn oozen eertijds hoorzen/
Dat u herheven Ziel met oberwysse woorden
De stozmen van 't gebal soo manlyck heeft veracht.
Herneemt u selven doch/ en moedicht u gedacht.
Ghy voed u lyden staech/ en wilt het niet ondrucht/
D' heete tranen en de wint van al u suchten
Ontsteken ghy selfs hepts vier/ 't welck metter tijt/ myn vrou/
Indien d'zou selver wout/ allencken dooben sou.
Ja t' u onkenbaer doch/ dat tranen/ suchten/ clachten/
Al u hoorleden schaed niet weer te recht en vachten?
Noch dat het d'zoef gebaer ons nimmer weder geeft/
Warneer ons t' ongebal/ yet wes benomen heeft?
Hierom myn vrou/ hierom/ verlaet het ydel clagen/
En dempt der tranen bloet die steeds u oogen plagen/
Weerhout dooz redens toom u angstelijck gedacht/
Op dat d' inbeelding vals u niet in 't eynt versmacht/
Ey troost u doch myn vrou/ en denckt dat licht naer desen
Een vzeucht verschynen mach/ die u can flux doen wesen
Soo innerlijck veruoecht/ dat al dees t'ysche swert
Vergeten/ en van u niet meer gedacht en wert.
Princes, u is bekenet/ geen ding hier vast ran duren/
Alsoo den Hemel draept/ so wancken t' aller uren
Der menschen saecken oock/ en selver Phebus siet/
Die ons niet t' aller stontd zyn gulden hoorhoofst biet/
Noch oock de d'zoede nacht met zyn bestichte deken
En depid de Maen altijdt niet hoorzich upt te steken
Het ongedurich Licht van haer geleenden glans.
Nu schijnt dooz regen swert den Hemel dat byrang
Het aertryck dzencken wil/ dooz stozmen opgeheven
Doen nu de winden dul het vaste aertryck beven/
Verfchudden tooznen trots/ en d' Epcken rupffchen neer:
En in een cozten stont soo sal den Hemel weer
Het aertryck vzeuchdich met een helder hoorhoofst groeten.
Dus alle dingen haer/ soo 't schijndt/ verand' ren moeten/
Nu lacht den een verheucht/ en d' ander smertich treurt /
Dan weer in tegendeel heeft yder flux zyn beurt:
Dus myn Princes neemt moer/ d'zift wech t' omutte plagen/
Een stille rust sal haest upt uwe siel verlagen

De zorghen conmer sieck: dan u vernoechde gheest
 Sich boven maet verheucht/als hy het quaet gheveest
 Nu ydel vindersal. L o u. Godt laet het soo ghescheden.
VOERTS. Hebzon/ghewis/gheloost/ten heeft niet te bedieden
 Dat ghy u ziel so quelt met dit beducht ghebaer.
 Dus verlicht u ghemoet/en siemt u suchten swaer.

GEVEYNSDE RE: SUPERSTITIE, MOORDER.

GE. RE.

MYN kindt/siet hier den tydte begaem tot uwe saecken/
 Nu moedicht uwe ziel/en wilt het alsoo maecten
 Dat alles naer den wensch van Syngië mach geschie:
 Den Hemel wijst een wech daer door/ ghy beyl moocht
 Dees poozt die nopt en was gheoyent in veel jaren. (blie/

Myn soon siet hier de sorghe die Godt heeft om bewaren
 De liebers van 't gheloof/der Eng'len blpde scharen
 D' wachten al verheucht: wanneer u vrome handt
 Ter hellen senden sal de ziel van den tyzandt.
MOORD. 't Is desen dach de lest/ Orangien 't sal u gelden/
 D' heylloose vrees versaecht/die my ghestadich quelden/
 Die is nu uyt myn ziel: 't moet eenmael zyn ghedaen
 Al sout my selber aen het lyp of leben gaen.

Gheen noot/ick vucht nu niet/ick ben daer toe beraden/
 Het lichaem is maer stof/de ziel men niet can schaden:
 En die wert opgheboert van d' Eng'len naer myn doot/
 Nu 't sa/ dit is 't gheweer/daer met de ziele snoot
 Ick vanden ketter boos sal nae der hellen senden.
 Verheucht u Phlippe,want siet hier 't ghewenste enden
 Van die u Scepter trotsi/siet hier d' heylloosen bal
 Van die noch desen dach met Pluto wesen sal.
 Hey Roma feestich viert/hey jupcht ghy Haus-ghesinde/
 De moort die g' in u ziel so innerlyck beminde
 Wert heden wis volbracht/treurt ketters/want u hooft
 Wozt heden van het licht der liebe Son berooft.
 't Sa/ 't sa/het is nu tijdt! maer wel bedacht te degghen/
 Het voor den noen te doen en is doch niet ghelegghen:
 't Is beter dat ick wacht/wan 't middach mael ghedaen/
 De Prince uyt der zael sal na zyn camer gaen.

GEVEYNSDE RELI: SUPERSTITIE, TISIPHONE,
 ALECTO EN MEGERE.

GE. RE.

MEgera, soo ghy opt in 't moozden hadt behagghen/
 Wilt nu doch boven al een pber sorghe dzagghen/
 Dat dit ons niet en faelt /ontseekt heim 't heete bloedt
 Het sulcken raserny en moort-lust onbehoert:
 Dat noch het doots ghebaer/noch al de tozethepts pijnen/
 Daer hem de straf met d'zucht/clepnoedich doen verdwijnen

Den

Den pber tot de moozt: hem moet en stoutheyt gheeft.

Hep raserpen wzeet dat nu Orangien sneeft.

M E G E .

Ho/ho/ leeft onbeducht/ ick heb so inghenomen
Syn ziel en al 't ghemoet/dat doch geen bloode schzomen
Werhouden dese daet/ met dulheyt onbesuyft/
Eer dat den avondt valt/de moozt is al ghekupft.

Den PRINS VAN ORANGIEN, en de Princesse
LOUYSA.

ORA.

EN hier in eyghen bleeck/ Mevrouw/ dat al de reden
Vermoghen niet in't minst de menschen af te leden
Van 't gheen dat over hem 't Deltin besloten heeft.
Hoe dickmael ick hem riet/ myn zeeft u niet en gheeft
In yanden des tyzans; ghy kent de Spaensche treken/
Hy heeft u inden haet/hy sal sich schendich wzeken/
Dewyl hy oozsaeck raemt/van 's Koninckx raet bemacht/
Maer al dees reden doen by hem als dwaes belacht/
Syn naderhant by hem als wel ghefecht bevonden.
Als hem nu den tyzan zyn bonnis hadt ghesonden/
Hy spyack/ Orangien ol u reden ongheloost
Sal my (doch onverdient) benemen 't dwase hooft.
Weemoedich heeft myn ziel doen tranen veel vergoten/
Wanneer ick 't hadt verstaen/so heeft het myn verzoeten/
Dat soo'u grootmoedich Dier soo schendich wiert ghevelt/
Die vooz des Coninckx winst soo menichmael gheselt
Sich hadt in doots ghebaer/en dooz zyn manlijck stryden
Den Conincklijck ghesant rechtbaerdich deed' belyden/
Dat hy nu sach onthalt den ghenen waer vooz heeft
Tot dytemael al verschyckht het Fransche rijk ghebeeft.
Den tyzan sich daer naer hoochmoedich liet bedencken/
Het was nu al naer wensch/en niemandt con hem crencken/
Hy maecten 't al naer lust: het moozden nam gheen ent
Der onderfaten trou/aen lijf en goet ghesent.
Hy sep 't goedt was verbeurt/ sy waren 's Coninckx slaven.
Ick swoer doen in myn ziel dat eer Neprun begraven
Sou 't vasse Aerdrrijk niet al 't menschelijck ghebout/
Dan ick het Vaderlandt soo sluefs verlaten wout.
Doch pber was myn moet/maer ydel was myn yoghen/
Als ick my vant ontbloot van 't noodighe vermoghen/
Want al myn goedt verbeurt den tyzan hadt ghemaecht/
Doch daerom heeft myn ziel 't voornemen niet ghestaecht.
Want nont myn ooghen doen een sachten slaep ghenoten/
Doo heeft van 't waerste volck de plage my verzoeten:
't Ghelaet altpdt bedzoeft/in 't hert heb ick ghesucht/
Mer pber beeden ben ick dick tot Godt gheblucht/

En hy verhoorde my van synen troon genadich/
 Te walgghen hem begon de moerwil overdadich/
 Die dit godloos gespuys aen syn gemeenten dee/
 Syn toozine was verteert/ hy nepchden sich tot vree.
 En doen ick moest uyttheems op vzeemder miltshept leven/
 Doen heeft het Godt beliest den middel my te geben
 Dat ick naer ghertfen wensch het vaderlant consten/
 En booz myn heyz en trots den Tyzan dede vlien/
 Die sich had al bezeeft booz myn ghewelt begraven/
 En booz de dubbel stadt myn Kuyters men sach dzaben/
 Al-moedich ondersacht/en daerhden hem tot slach
 Die soo verwaent wel eer/nu myn gewelt ontsach.
 Doch shemels schick/soo 't bleek/en hadt noch niet bestaten/
 Dat ick doen haerdich sou het nederlandt ontblooten
 Van syn verladen smert: Want myn beroemt gewelt
 Veel minder als den list van Spaengiens handel gelt;
 En ick moest weer te rug. Want niemant dorst sich wenden
 (Den tyzan noch geheel) my noodich hulp te senden/
 En myne macht was swack / doch noyt booz tegenspoet
 En heeft myn siel gestaecht het Vaderlands behoet:
 Maer wyders poochd' ick heen/doch ydel scheent te wesen.
 Maer als nu den tyzan/ontbloot van allen vzesen/
 Sich waenden vast getroont in syn tyzannicheydt/
 So comt den Hemel/en hem onbedacht bereyde
 Een oozsaek / waer dooz Godt hem eyghen wou betuyghen
 Dat d'aertsche moghenthept moet booz zyn Scepter buyghen:
 En dat hy 's werelts loop stiert nae zyn wyshepts sin/
 So wert op 't onghesienst den Briel ghenomen in/
 Dat dooz soo flauwen macht den Spaengiaert lachden dede.
 Maer als nu Vhissingh mynt/en dat Enckhuysen mede
 Met openbaer ghewelt 't opzoeren stout began/
 En dat d'erbaren list mijns broeders Berghen wan:
 Doen sach hy al verbaest met wijdt ontloken ooghen/
 Hoe ydel dat den waen hem bleyend' hadt bezogghen.
 Als hy vermeenden dat zyn tyzannyp bebloedt
 Soo schrick ick hadt verbluft het Nederlands ghemoedt/
 Dat noyt gheen Stadt oft Landt hem opt sou derden stellen
 Tot wederstandt van 't gheen daer met hy huy wou quellen:
 Doch flux om dat te doen sich yder moedich nepcht/
 't Welck onbekent den roem van Spaengien heeft ghedreycht,
 Want hy die al verwaent hem als een Godt liet eeren/
 Nu wist nau waer dat eerst den noot hem riet te keeren
 Den aenval van so veel vyanden onter saecht:
 Nu heeft hem eerst 't ghemoedt met scherp'r woerch gheplaecht/
 Als hem met recht nu meer de landen niet betrouden/
 En 't hem gheen twijffel was waer hy sich keeren soude/

Dat d'obergrootten haet weer aen een ander sp
 Het volck sou byppen fluyt tot wzebel myptery.
 Doek't plich hem ghebeurt/niet ydel was zyn vzesen.
 Siet hoe't den Prince schreelt vooz wzeet ghehaet te wesen/
 Oft om syn deucht ontsien te syn en oock beminde.
 Een yeder Spaengiens trots niet langher was ghesint
 Te lpyden/maer met bloet hun bypheyft waert te coopen/
 Dit maectt hun onbersaecht/dat sp ontbloot van hoopen
 Op eeniger genaed' als Spaengiaerts wzeetheyt kondt.
 Hier dooz ick al verheucht myn selven vaerdich vondt
 Ter plaets die ick beguaem vooz't alder veylft kon kiesien:
 Want ick onachsfaem gheen ghelegghentheyt verliesen
 En wou/van't geen ick goet vooz' my hadt overdocht.
 En't is dooz Gods genaed' soo wgd't alsnu gebzocht/
 Dat wy bekennen wis/dat Godt met stercke handen/
 Den Roovers moetwil toont/syn wzeetheydt leydt in banden/
 En sicut syn boosheyt snoot. LOUW. Also (helaes!) myn Beer/
 Heb ick oock wel ghesien in myne jeuget teer
 Het wonder van't geval / en veel seltzamer zaken/
 't Gheheuch daer van my noch doek dickwil woelich waken/
 Den schalck-gebepnsden Wzed' verschyck't noch myn ghemoedt/
 En die verrader-feeft/daer soo veel Edel bloedt/
 Ghelijck als water slecht/ghestoyt wert en vergoten:
 Des heushepts spiegel selfs wert wzedelijck deurstoten/
 Myn waerste Teligny, myn Vader wzeet ghedoot.
 Dat Roma sp verbloecht met haer belosten groot.
 Een yder laet sich dwaes van haer niet meer bedziesghen.
 Tot Ketters ondergangh bypmoedich machmen lieghen:
 Dat is by haer een wet. myn Prince wacht sich doch:
 Waer vooz myn waerste Wzou? LOUW. vooz hare lagen, ORA. och!
 Daer vooz kan God alleen my beplichlijck bezypden.
 LOUW. De alderhoochste God en wil doch nimmer lpyden/
 Dat sy haer handen boos eens wasschen in u bloedt.
 ORA. De ziel onsterflijck is/het lichaem sterben moet.
 Waer nu myn tijdt bestemt dat ick most noodich sterben/
 En Godt leedt hun naer lust haer booshepts wensich verwerben/
 Sy schonden't lichaem teer: wat wast doch meer ghedaen/
 Van't aerden dat gheschendt/'t welck noodich moest vergaen?
 Maer o! de ziel sy niet en connen pinner schaden.
 Dus heeft men te verghaefts al hun verbolghen raden.
 Den Hemel is vooz ons het eenich Vaderlandt/
 Gheen Conckelijck ghewelt/oft menschelijck verstandt/
 Vermoghen pet in't minst ons daer van af te leden/
 Ten sp moet wellich dul wy selber dwalich treden
 Den Goddeloosen wech/berlept dooz sonden doot/
 Die eyndlijck leyden elck tot een groufsame doot:

ORA.

LOUW.

ORA.

MOORDER, PRINCE, CAPITEYN van der Wacht,
ende de Hellebardiers.

MOORD.

O Wonderlijck bestaen! o dach fatalen dach!
In welck men dooz dees handt den Priace ballen sach.
Dit is de l. ste upz/ Oraengien sal nu sterben/
En ick sal dooz zjn doot des H. mels woonst be-erven.
Maer ach wat slaet my 't hert/ dooz vzeemder schzick die 't heeft/
Een bleecke schim des doots my steebts booz d' ooghen sweeft.
Wat wonderlijcker daedt! in 't midden van zjn wachten!
O Hemel is 't u wensch/ soo leent my moet en crachten/
Van sonderlinghen lust dat Roma vzeuchdich feeft/
En Philippus boven maet verheucht zjn trotse gheest.
De lang ghewenste doot/ o Spaengien/ is voorhanden.
Hy slippert nu alree (de oozsaek van u schanden/
O Phlippe) naer zjn graf: siet hier waer met ick sal
Oraengien stooten in t' ghevaer van epghen val.
Ny my! hoe treedt ick heen met al te wijde schzeden
So pver naer mijn doot: ghewis mijn loome leden
Die zidderen al verschzickt/ en sweeten eenen bloet/
Wanneer ick wel bemerck in mijn besozght ghemoedt
De grootheyt van t' ghevaer/ soo rechten my de haren/
Maer doch en swicht ick niet vooz gheen pdel verbaren/
Wat schzoom de ziel my dzuckt/ hoe seer het hert my slaet/
Ick wijcke niet te rugh/ het is nu al te laet.
O wonderlijcke saek! wat vlicchelt dooz mijn sinnen
Een weet-lust boven maet wat endt ick sal ghel winnen.
Heen neen/ de ziel my tuchcht/ ick sal 't ontcomen niet/
Doch ist my eben veel/ wanneer het maer gheschiet
Dat ick den Prince vel/ en dat met dese handen
Ick zjn godloose ziel nu jaech naer Ach'rons stranden.
O dat is al mijn wenssel/ al moet ick selver boozt/
Gheen noot/ den Hemel wilt/ en epst van my dees moozt.
Maer hola! siet hy comt/ ayne/ mijn leden beben/
Hoe? sou nu mijn ghemoedt dooz blooheyt my beafheben?
Heen/ neen/ ick treedt hem toe/ mijn ziel is niet berwijft/
Flucx werdt hy metter pl van dese handt ontlijft.

PRINCE d'ORANGIEN.

O s leben wert ghelept van daghen/ maenden/ jaren/
Mits tusschen d' aenloop deur der dreyghende ghevaren
Van t' weppelich ghebal/ 't welck wanckelt t' aller tijdt:
De grootste rijcken meest van t' blindt ghebal bengdt
Ghevoelen op het seerst haer dertel rasernijen.
Gheen Prince oock/ hoe wijs/ die wel heeft comen mijen

De dulle buijen van des aboutuers onspoet/
De groote Croonen treedt sy aldereerst met voet.
Ten spiegelhel ons verbeeldt het al-ghebiedent Roman,
Siet waer toe is het nu door veel ghebals ghecomen.
Dat Xanders Monarchy den Persen leyt ter neer/
En Roma croont sich 't hooft met humer beyden eer:
En al is het vergaen; de grootste Monarchijen/
Het wanckel Aboutuer wil niet gheduyzichs ligen/
Der staten thzoonen zijn so tederlijck gheheyt/
Dat die nu machtich heerst/ licht merghen nederlept.
Pu sit een op den thzoon/ vergodet in ghewaden/
Die flux onnut gherleedt men vuylijk sal versnaden/
En die nu met zijn hant den scepter drukken sal/
Is merghen dienstbaer slaef/ door onbersienen val:
Ter werelt can gheen dinc altijt gheduyzich bliuen.

MOORD. Grootmoedich Prins, de ziel begint my weer te drijben
Met nieu-beroozde lust om 't vaderlandt te sien/
Ick eys verlos/ mijn Heer/ doch steets sal ick mybrien
D Prince dienst te doen/ door dien ick heb ghenooten
So veel welde. ORAN. apme/ apme/ ach/ ach/ o grooten
Godt des Hemels doet toch mijn arme ziel ghenaedt:
Ick ben dootlijck ghequetst/ o Godt my niet verlaet/
Noch oock dit arme volck: Vader in uwen handen
Beveel ick mijnen gheest. CAP. O moorders daedt vol schanden!
Verradelijcke moort! helaes! ons Prins is doot/
O grouwelijck verraet! ach/ ach/ verbloecte schoot!
O jammerlijck beclach! ondanc'haer van weldaden
Verrader is u ziel/ moest ghy so snoodt verraden
Ons Prince vroom van moer? o moort die elck beclaecht!
My dunckt hy sich noch roert/ laes datmen plich draecht
Mijn Prince op zijn bedt/ ick ste noch d'ooghen sweben/
Daer is noch leven in/ maer wepntich is het leven.

CHOR.

O Troef beclach! o suchtich wenen!
O treurens tijdt! ons Prins is henen,
Orangien vroom van moedt/
Veerlijck verflaghen
Door moorders handt verwoedt.
Sy heploos Rooms ghebroedt/
't Welck noyt en teelden goedt/
Maer 't moorden liefst bebloedt/
Helaes! dit zijn u Moorders laghen.
O Phoebe wijckt in Thetis salen/
Beleedt met rou u blonde stralen/
Besmet u niet/ treedt boort/

Dooz het aenschoutwen
Van dees Godloose moort/
Die ons in d'uck versmoort/
Wy die onbeeren/dooz 't
't Gheueynst verraet ong'hoort/
Haest God (helaes!) al ons betrouwen,
Dereenicht Landt u hooft leydt neder/
Betreurt met ons zyn uptgangh teder/
Ghemeent beweent syn doot/
Die in syn leven
Sich al te yver boot/
Om u den slaessen noot
Te wenden vroom van 't hoot/
Ach ongheluck te groot/
's Landts welbaert is dooz moort verdozen.
O wzeet Deltin! stuerse Planeten!
O Hemel trots op ons verbeten/
In d'hooghste nooden swaer
Hooft ghy den vromen/
O onghemeen misbaer/
Van ons Princes voozwaer/
Landts Maechden weent met haer/
In dit ghemeen ghebaer/
Want doch ghemeen zijn onse schzomen,
Daer clachten dzoef ons treurig manen
Tot eewich leet/haer hete tranen/
Haer suchtens banghept slaen
Tot rou beweghen
De harde steenen sou/
O oberdzoebe Vrouw!
Ghemeen is onsen rouw/
O Man ons Vader trouw
Heeft onberdient syn eynt ghetregen:
Doch Prins u deucht doet u opstygghen
Ten Hemel hooch/daer ghy vercrpgghen
Sult welverdiende loon
Dooz u welbaden/
Der vromen zeges-troon/
O ziel onsterfijck schoon
Is in des Hemels throon/
Daer laes met dypsent doon
Wy blijven hier soo dzoef verladen.

De PRINCESSE LOUYSA,

ende haer VOETSTER.

Louy.

ACH wilt ghy eewich dan met tranen docht bespzoegen
 Mijn lyden? wilt ghy dat ghestadich sullen vloegen
 Mijn tranen vuchteloos/ mijn ooghen! laes! wilt ghy
 Dat door een steets geweene mijn smert ooc eewich zp?
 Laes! Oogen/ die verkeert in schrypende fonteynen/
 De crachten van mijn ziel te niet doen en verclepen/
 Dempt u gheweene/ oft treckt in et tranen 's hertsen bloet/
 Op dat de ziel verhupst/ en 't lichaem sterben moet.
 Want soeter wenst mijn ziel niet in haer droef ellende n
 Dan door een snelle doot mijn ongheluck te enden.
 Ach onghelucken groot die my vervolghen staech!
 Den Hemel op my schuyft verholghen plaechop plaech.
 't Gheheucht mijn banghe ziel/ hoe in mijn bloepsel teder
 Mijn Man en Vader bep al bloedich vielen neder
 Door Moorders handen snoot: ick doen verschriekt/ beducht/
 O bloode/ ben 't ghebaer van eene doot ontvlucht/
 Daer ick nu alle daech wel dupsent doo'n moet smaken.
 O grouwel-smerten wyzet! die my so treurich naken.
 Laes! wat heb ick besuyt? mijn overladen hert
 Getuycht/ hoe het gheval met onghemeten smert
 Mijn ziele heeft becoort/ en nu noch meer als boozen
 Moet ick in sichten bangh ellendichlijck versmoozen.
 Ach Hemel die versteent op mijn bedzoefde clacht/
 Als in het kermen doof/ onsalich neemt gheen acht.
 Hoe! siet my eenmael aen met u ghenadigh' Oogh en /
 Hebt met mijn ongheval doch eenichsins medooghen:
 Mijn Prins die is vermoort/ ghy siet het vzedich aen/
 Waer zijn u bliemens nu/ dat sy niet en verstaen
 De boose roppen snoodt so vol verraders laghen?
 Rechtvaerdich Hemel/ lust het u altijt te plaghen
 Der vromen volck en landt? steunt ghy de boosheyt quaet?
 Helaes! lijdt ghy dan noch soo 'n grouwel Moorders daet/
 En keert het landt niet om/ daer de verraders woonen?
 Het schijnt/ helaes! het schijnt/ dat ghy noch wilt verschoonen
 Der helseher listen boos/ daer met sy crencken snoot
 Der vromer leven met een onbedachte doot.
 Ach Prince, ghy die zyt een spiegel aller vromen/
 Die 't Vaderlandt behoedt oock hebben boozghenomen
 Al moedich onversaecht te werken metter daet:
 Hoe wijdt dat tyzannp haer bloet-dozst vjack verzaet

Dooz duller moozders hant/ die gheen ghebaer ontfende/
 Pock metter vromer doodt/ in eyghen doodt is bliende.
 Verraderlycke handt/ ghy hebt verhoont te stout
 Dat u de helsehe schyck van 't moozden niet weerhout:
 En laet my Weduw' dzoef in eenicheyt/ verschoben
 Van een die 's werelts lof ghenoechsaem niet con loben.
 Onsalighe Princes, die al te wel ghepaert
 Met denchdes eyghen woonst/ soo mild gheseghent waert;
 Eplaes waer is u roem? sy lept verstenst ter neder.
 Mijn ziel waer is u vzeucht/ ghegront-best al te reder
 Op 't menschelijck gheluck/ 't welck al te wanckel bouwt;
 Want pdel is 't ghemoedt dat sich op 't aerts betrouwt.
 Doch 't is/ hoe 't is/ ick ben d'onsalichst' aller menschen/
 In bep mijn Mans ick sie der Moozders boose wenschen
 Volcomentlyck vernoecht. Helae! soo 'n onghewal
 Credt ewich neffens my/ neen neen ick nimmer sal
 (O Hemel/ u ick daech/ zijt ghy mijn wis oorzonden)
 Ten derden mael ghepaert met ander zijn bevonden.
 Dat eer u bliem my tot stof vermozsel' t' hoot/
 Dan ick weer Hymen vier dooz mijn ghewisse doodt.
 Neen/ eensaem wil mijn zel met dzoef ghesucht en clachten
 De schaduw' van mijn Man ghenoech doen/ en versachten
 De qualen van zijn doot/ met eener tranen bloet/
 Ick die dooz dese moozdt soo eenich treuren moet,
 Ghelijck 't onmoosel vier van 't Gaphen wijt versteken
 Treurt in het schaduw'-bos/ van alle vzeucht besweken/
 Tot dat d' ontijde doodt zijn smert en leven endt/
 So eben ist met my/ mijn vzeuchden zijn gheschendt:
 Ick graeffe met in 't graft/ om ewich daer te blijven/
 Van mijnen Prins, helae! bedruckste aller wijben/
 Of of de grouwel-doodt dit leven nemen wou/
 Dewijl mijn ziel so graech mijn Prince volghen sou,
 Maer laes in 't onghewal de doodt heeft doobe cozen/
 En in herweenden pzaecht sy al te licht coomt boozen
 Den ghenen die vol weeldt aen haer niet eens en dacht/
 En selfaem in ons leedt staet sy ons wenschen acht.
 Wanneer dooz Theleus valsch de schoone Maecht van Creten
 Op 't woeste Eplandt wert verradelijck vergheten/
 En als sy op het strant wan-hopich sach in Zee
 So wijt het blottich Schip dat Theleus voerde mee/
 Ach sprack sy/ Sepren snel/ ghy boert myn ziele mede/
 En laet het lichaem hier/ hoe? boert het met/ 't is reden
 Dat ziel en lichaem bep ghevoecht zijn t' saem by een:
 So eben ist met my/ mijn lichaem blijft alleen/
 De ziele volcht mijn Man/ en 't is met my ghelegghen/
 Als met een Marbzen bezldt/ dan dat ick ben ghenegghen

57

Te stozten tranen d'zoef dooz obermaten rouw.
En eben als wanneer van 't Conincklijck ghebouwt
Cartages Coningi. nu sach Aeneas scheidt/
Berst upt met tranen bloet/ en treurichlijck beschreiden
Haer dootlijck onghetal/ dooz dien van hoop ontbloot
d' Ontrouwe voerden wech de Dyzgiaensche vloot:
Alsoo betreurt myn ziel de sorte hoop verlozen/
En ick moet onghetroost in suchten bangh versmozen/
Aeneas leef den noth/ en ick verlies mijn Man/
Die selfs den Hemel in p niet weder gheven can.
O onghemeten smert! VOETS. laet eens u d'zoefhept dalen/
Die Drou, wel hoe so wijt treedt buyten redens palen
Die ziele? wat vermach u d'zoefhept onghemeen
Het te herstellen van u ongevallicheen?

LOUY. Ach Voetker merckt te recht myn ontreurich lijden.
VOETS. Doozwaer een vroom ghemoedt sou sich daer in verblijden/
Dat Godt hem waerdich kent tot soo 'n verheben pzoef:
Want d' uwercozen ziel hy met veel smerten d'zoef
Bestort/ op dat sy niet onhepfaem in wellusten
Als 's werelts kind'zen smooft onacksaem soude rusten.
Het lijden is 't ghemoedt/ gheluyck het scherpe sout
Dat van 't verderben vuyt de spysen waert behoudt.

LOUY. O Voetker mijn ghemoedt is al te seer verflaghen.
Den Hemel so het schijnt verheucht sich in mijn plaghen/
En my met steets se smaect/ al eben bitter hooft.

VOETS. Ach! mijn Princes, wel hoe? u doch besadicht thoont,
't Onaerdighe Ghemeten/ en d' alder smootste menschen/
Die werden meest vernocht in haer verachte wenschen/
Gheluckich vloeyt de weeldt haer al te mildich toe/
Den Hemel ist onwaert dat hy haer pzoeben doe/
Hy li: ft der vromer ziel/ die met stantvaste sinnen
De stozzen van 't ghebal grootmoedich overwinnen.
Te bezep'len 't avontuer groufaem ellendiche en
Der plaghen blitens stuer/ (gherust) met voet te tre'en/
Zijn eyghen deuchden vzaef van d' onghemeene zielen/
Maer weynich onghetal sal lichtelijck vernielen
Een laech ghemoedt/ dat sich so hoorch in weelden vzaecht
Als 't diep vervallen sal dooz weynich smerts gheplaecht.
Godt segg' ick heeft een lust den vromen te bezzoeben/
Hoe weet men pemants deucht/ dan in onspoets bedzoeben?
Den Stuerman in 't onweer/ den Crighs-man in den slach/
Bekent men aldermeest wat dat hem deucht vermach.
Dus myn vercozen Drou/ in 't hoochste van u plaghen
Doet blinken uwe deucht/ groot-herrich wilt verdraghen
Dat nu (te booz gheschickt) den Hemel laet ghesch'ien;
d' Onnutte clachten u gheen hulp en connen bi'en.

- Louy.** **O** Voetster, 't is met u als van een rots verheben
 Nu eener stiet in Zee/ dooz storm en wint gedreven/
 Het masteloose Schip/ 't welck plich wil vergaen/
 De stormen die myn ziel van allen ranten slaen
 Ondzaechlijck dzeppen my te gronden t' aller uren/
 Ghelijck 't wanhopich Schip/ ellendichlijck te sturen:
 En daer en tusschen ghy/ u ziel van smert ontbloot/
 Siet upterlijck maer aen mijn oberbanghen noot.
 Maer o was u ghemoedt verlast met epghen quaden
 Hoe wel ghesadicht ghy my nu condt wijslijck raden/
 Ich weet/ ghy met my soudt bekennen/ dat mijn smert
 Laes anders niet dan dooz de doot ge-eyndicht wert.
VOETS. Wat pdel re'en/ mijn Vrouw/ gaet u ghemoedt verclaren?
 Heb ick u niet altydt ghehadt in mijn bewaren/
 Van dat u teer ghesicht verwondert eerst mael sach
 Het onghewoone licht van u gheboozten-dach?
 Wi dese Woysten hebt gh' u voedtsel eerst ghesoghen/
 Allenkens in mijn ziel zijt ghy soo diep gherooghen
 Dat gheene Moeder trou meer liefst haer epghen kindt/
 Van ick u/ mijn Princes, heb in mijn ziel bemint.
 Hoe can dan mijn ghemoedt ontbloot van smerten wesen?
 Neen neen/ ghelooft my kindt/ ghelooft dat ick in desen
 Woyst onghemeene plaech dooz uwe smerten woel:
 Dat meest ick rusteloos de nare nachten woel.
 Maer mijn Princes, soudt wel mijn ouderdom betamen/
 Dat upt mijn grijsse ziel so pdel clachten quamen/
 Als dooz u onghewal u jeuchdich hert nu doet?
 Neen neen ick heb al langh ghewapent mijn ghemoedt
 Dooz veel gheleden smaet/ en mijn bedaechde sinnen
 En laten hun so licht dooz smert niet oberwinnen:
 En oock mijn kindt ghelooft/ dat niet met allen ghelt
 't Onnoodighe misbaer /maer dat het leelijck smelt
 Den roem van onse deucht so wanckel t' zijn bevonden.
 't Betaemt oock niet mijn Vrouw/ en 't zijn oock sware sonden/
 Als dat den Christen sal so verre boven maet
 Zijn ziel ontstellen dwaes dooz 't treuren ondersaet.
 Benaticht machmen wel den dooden droef verlaghen/
 Maer dat het swach ghemoedt blijft al te seer verflaghen/
 Dat nimmermeer het sich heylsamich troosten doet/
 Doozwaer dat is te recht gheen Princelijck ghemoedt.
Louy. **O** Voetster mijn gheval ick eewich sal betreuren/
 So lanch mijn ziel de woonst des lichaems sal ghebeuren/
 Verlaech ick o mijn Prins u ongheluck te woect.
VOETS. Doozwaer 't is pdelhept/ mijn Vrouw/ wel hoe? ghy weet/
 Dat dooz een tranen bloet/ noch dooz u suchlich beven/
 Ghy niet aen uwen Prins bereydt een tweede leven/

Wat nutticht dan u clacht? g'hedentkt den Hemel sal
 Sich wyzen metter tydt van 't moozdich onghetal:
 En u niet vzeuchden doen in 's lants booz'poet vermaken.
 Want als de menschen dom nu toanen dat hun saken
 Syn op het alderkinst/dan werden metter baert
 Die dooz Gods eyghen handt ghenadelijck bewaert.
 Hy kneust dooz eyghen macht den hoochmoet der vbanden/
 En hun verwaentheyt trots hy ydel vzeugt tot schanden.
 Den Hemel sal ons wel wzaeck gheven van dees moozt/
 En in hun rechte saeck de landen helpen doozt.
 Maer mynen Prins blijft doot/die sal niet weder komen.
 Soo veel te eer myn Vrouw behoort ghy wijs te tomen
 Al d'overmaten clacht/d' wyl 't u gheen hulp en doet.
 Wel salich u myn vrouw bezedicht ghy 't ghemoet.

LOUW.

VOETS.

Der STATEN Clacht,
 Verdeelt in drie Persoonen.

Eerste STA:

Erraders hebt ghy nu u handen clam van bloet /
 Bevochtigt met de moozt diens Prince groot vā moet/
 Die u hels-liebe ziel soo doodelijck ginck haren?
 Is u Godloose bozsl/van Godt en mensch verwaten
 Nu innerlijck vernoecht? seght spoken schuymsel snoot/
 Nu vyphert schendich treurt om zyn Godt-liebe doot?

Ghy jurcht in uwe ziel/en pocht in u ghedachten/
 Orangien leyt ter neer/ nu sult ghy licht vercrachten
 't Verlaten landt bedzoest/dat om zyn vyphert waert
 Noyt goet/ noch bloedt/ noch lpf/ noch leven heeft ghespaert.
 Maer ydel is u waen/den Hemel spot u jupgen/
 Den Hemel die ick daech als kender en getuyghen
 Van u Godloos ghewelt/ en ons gherchte saeck:
 Die u oock grimnich vzecht met hooch verdiende wzaeck/
 Den Hemel selver treurt met onghemeen me-dooghen/
 Als die soo dickwil heeft met syn al-ziende ooghen
 D wyetthepts woeden dul selfs al verschickt ghesien/
 En hoe dien vromen Prins sich yverlijck ginck bien
 In soo veel doots ghebaer/ 't verdyckte volck te vzen.
 Godt schyckicht sich booz 't ghewelt en haert de tyranngen/
 Hoe wel hy 't dickwil lpt om onser sonden quaet/
 Soo grouwelt hy daer van/en wan hy sich verfaet
 Van meer te straffen gram/soo werpt hy flux te r neder
 Der tyranngen roem/wiens gront-vest al te teber

Gheen wortel setten diep. **O** Moorders is u lust
 Alleen dooz dese moort soo heuchelijck ghebluft/
 Nu onsen Prins is heer: maer sy o moordich **S**paengien!
 Gewich ist u een smaet/en roem steeds vooz Oraengien,
 Dat ghy vooz hem verschickt in u verblufte ziel
 Niet eer en waert gherust vooz dat sy neder viel/
 Als die was al te vroom beschermmer van den goeden/
 En teghenstander cloeck van u verbolghen woeden/
 Wiens overbzaef ghemoet in onspoet oft verdriet
 Soo noyt en was verschickt/dat sy den landen liet
In slaverny soo wzeet ellendichlijck versworen/
Maer 't Vaderlandt ten dienst heeft mildelijck verlozen
 Soo d'ickwil goet en bloedt/en als den kroonschen selt/
 't Welbaren van 't ghemeen hem meer alst leven gheld.
 't Is meer als Menschen roem/den Hemel lieft eerwaerdigh
 Die in gherechte saeck altydt is even vaerdigh
D' onnoof'len vooz te staen, maer ach de deucht en heeft
 Gheen meerder byandt/dan die steeds ondeughdich leeft.

De tweede S T A :

Verslaghen droevich Landt/dat in u hooghste noot
 D'siet van allen troost dooz moorders hant ontbloomt/
 Delaet: beweent den val met clachten boben maten/
 Sucht upt de hanghe bozst/want ons bereende Staten
 Verliesen nu den bandt van al haer vasticheydt/
 En schijnt den Hemel ons een wzeeder plaegh berendt.
 Want daer den vromen valt/verklappen dick de handen
 Van 't Hoofdeloos ghemeen zyn wijs ghedreychde landen/
 En als den vromer Heer den volck' ren wert ontbloomt/
 Is epghen voozbeeldt selfs van d'algemeen en noot.
 Ach Prins, wiens grootse ziel nu juycht in 's Hemels Salen/
 Die niet en hebt ghemeen met ons beduchte qualen/
Maer zyt dooz Godes glans verbult met al de vzeucht
 Die u verheben ziel is waerdich dooz haer deucht.
 Heen neen/ o vzahe ziel/u lust wy niet benigden/
Maer wy betreuren/laet! dat in ons grootse liden
 Wy van u wijs belept ontbloomt zyn dooz u doot/
 Ghelijck de weesen die van Vader zyn ontbloomt.
 Oft als een weduw droef van alle vzeucht besweken/
 De troosteloose hoop ons vzehepts is gheweken
 Met u int swarte graf/en wy 't ontijdt berooft
 Van 't onberwornen/wijs/voozlichtich oozloochs hooft/
 Wien ziel grootmoedich/eel/de woonst van eer en deughden/
 Dooz'luchlich/wijs/en stout/me-dooghent/pder vzeuchden/
 Welcefde

55

Beleefde miltheyt vroom/soo veel eerwaerdicheen/
In voozspoet even sacht/ in onspoet dooz de re'en
Betoont/bleef eben sacht. ach ach vereenicht landt/
Soo'n Prins ontberen wy dooz moozders dulle handt.

De eerste S T A .

Verradelijcke handt/ o Hells beseten sinnen/
Hoe doost u boose ziel soo dullen daet beginnen/
Dat ghy int Edel bloedt bevocht u handt ontwaert?
Oft heeft dooz ons de Hel u als een plaech ghebaert?
Oft heeft der Hellen Prins/die heerst het Godloos Romen/
Wupt den diepen poel des afgronts selfs doen comen?
Als die den sleutel roemt van Plutos vroebe poozt.
Want nopt eens menschen ziel was opt soo dul beroozt.
Ghy vorsten neemt doch acht/bemerckt dees daet vol schanden/
En hoe de roode Hoer beweecht haer toover-handen
Soo licht tot 's Princen moozt/die hare hoererp/
Afgoden eer en dienst Godtvuchtich niet en ly.
En ghy Batavisch volck/met uwe Sont-ghenooten/
Sult uyt u vroebe ziel 't gheheuch doch nimmer stooten
Van dees Verrader moozt/want met den vromen Heer
Wiel alder deuchden roem en onse vryheyt neer/
Soo swack en onghesien/dat wy vertwijffel hoopen.
Ach of ick met myn doot mocht 's Princen leven roopen.

De derde S T A .

Veel eer Neptunus sal de roude aerdt verbzanden/
Veel eer Vulcanus sal bebziesen 't gras en crupt/
Veel eer sal 's werelts clood des Hemels thoon omvanden/
Veel eer het firmament zyn steetse woelingh stuyp.

Veel eer sal Son in Maen/en Maen in Son verand'ren/
Veel eer het gult gesternt blijft onbeweechlijck staen/
Veel eer sal Hemel Aerdt hun menghen in malcand'ren/
Ja eer sal Hemel Aerdt Water en Lucht vergaen:

Van dat des doots gheheuch van desen Prins vol vromen
Wyt ons verflaghen ziel in eeuwicheyt vergaet/
Oft dat dat den Iber sal sich al te wyzet heroemen
Dat weer 't vereenicht Landt tyzannich jock ontfaet.

Neptunus

Neptunus eer als Drint sal t'onser hulp sich spoepen/
 Eolus sal den wint booz ons ontbinden stout/
 Weel lieber sien wy 't landt met golben overvloepen/
 Wandat haer slaverny ons weer ghebonden hout.

De wzaeck en laet ons niet dooz Godes wil ghezeven
 Met haer bebloede sweep dees moozt te wzeken sel/
 Met leven goedt en bloedt wy ewich ons begheben
 Om haer daer in ten dienst altijt t'zyn eben siel.

Den T Y D T.

AN Iove afgedaelt/ doen upt den lompn hoop
 De wonder Weerelt wiert/ began ick mynen
 loop/

Snelspoedend'/ onbermoept/ en noyt tot rust ge-
 neghen (ghen:

En heb ick in myn jacht verhingeringh gecre-
 Meest wat de werelt heerst is ventelyck om
 't Gout/ (weehout.

Maer al des werelts schat my niet een upz

Mijn griffheyt wel betuycht van myn verleden Jaren/
 't Gheenoch staet te gheschien weet ick/ en sal verclaren

Wat van gheboozten dach den mensch ghebeuren sal/
 Tot aen zyn 's levens ent/ 't sp goet oft quaet gheval.

En ick heb al ghestien dez werelts wonder saecken/
 Die dooz 't vertellen noch de menschen psich maecken:

't Toecomend' ick verspaer/ 't boozleden ick verstyt/
 In som ick ben/ en blijf d' al-ontdeckenden Tijt.

Ick sach de eerste moozt/ ick sach 't verwerde bouwen/
 Hoe Moses voerden upt 't Egyptische benouwen

't Gheseghent Jacobs zaet: ick sach den Iephtah doon
 D'annoosel Dochter/ en hoe Davids schoonsen soon

Zyn Vader oudt verjoech/ ick sach hem Coninck groeten/
 En als een blijem weer Godes toozen straf ontmoeten:

Ick sach den wijsten Prins berdwafen van een Vrouw/
 En o Iersalem u Conincklyck ghebouw/

Der Meden blam te buyt/ van Babel smadich schenden/
 Ick sach den blinden Prins zyn kinders leven enden:

Ick sach het groote heelt/ en het mirakel mee/
 Dat midden inde blam Godt aen zyn knechten dee.

Ick sach dooz 't Griex ghewelt/ in dienstbaerheyt vertreden
 Der Persen Monarchy/ met al haer moghentheden:

En weer den heerscher flux dooz een ontpde doot
 Verclaren al 't geheuch van soo veel rijcken groot,

Ick sach den Thasimeen met 't Roomsche bloedt beblecken.
Ick sach den schalcken Dooz Minutius listich trecken
In zijn ghewenste laech: en hoe by Cannes weer
Dooz Varros dullen kop hy Roomens roem ley neer.
Ick sach de Machabeen vooz vaderlandtsche wetten/
In veler boots ghevaer haer al te vroom gaen setten:
Maer ol de Joden dul sach ick dooz moet-wil sot
Vertreckich crupffen wreedt hun Heylandt en hun Godt:
Maer wis de wzaeck daer naer doet my verbasich gsen/
Wanneer den tozen Gods zijn gramschap wou bewijfen/
Dat Tropen niet meer claech/ Cartago stacckt u rou/
Wanneer Jerusalem zijn smert verhalen sou.
Ick heb het al ghesien/ ick kan daer van ghetuyghen/
Wee menschen/ die vooz Godt moetwillich niet en buygghen.
Ick sach Athenens roem/ en Spartas hoovaerdy/
En wederom haer val verbeelden sich vooz my.
Maer o te recht ghetuycht/ mijn al-bestiende oogghen/
Ofst pet sich heeft ghepaert by Romas groots vermoghen:
Ofst saecht ghy in 't begriyp van eenich rijck oft lande
Soo vele Helden bzaef/ als ghy in Romen vant!
O trotse Monarchy! o grootste aller dinghen!
Wat opt het aertrijck vzoech/ dat hebt ghy comen dwingghen.
De Princen die hun Goo 'en/ en Menschen waenden niet/
Des werelts volck 'ren meest ick sach naer het ghebtedt
Van u ghemeene stem als dienstbaer pber hoozen:
Doch daer naer heb ick weer ellendich sien versmoozen
Haer overgrootte macht/ en opperste ghewelt/
Haer van haer epghen slaef in slaverny ghestelt.
Ick sach der Gotthen macht en al der Hunnen crachten/
Ick sach 't romepnsche hooft den Atila vermachten/
Ick sach Machomets oogst/ en het bebloede velt
Daer Tamerlanes trots der Turcken hoochmoedt smelt.
En weer ick sach verschriekt dooz stozmen aenghedzeven
Der Chyff'nen bolwerck sich verwonnen obergheden/
Die stadt die Constantijn heeft na zijn naem ghenoomt/
Die dooz des kepsers stoel is ober al beroemt.
Dit heb ick wel ghesien. Maer soud' ick al verclaren
Het gheen my van begin is epghen wederbaren/
Ick viel my selfs te rozt/ en staeck het rechte doort/
Dooz dien een pber treurt om dres heplloose moort.
Den Hemeel is ontstelt/ ick sien hem grimnich dzeppghen/
En ober Spaengiens cop een wreedt wzaecke repghen/
Hoe wel een weynich tijdt sy trotsen vol hoorhmoedt/
So neem het rijck een endt/ als uyt 't Nassausche bloedt
Een Spruyt sich op den thoon zijns vaders vroom sal setten/
En pber poogghen dan der vaderlandtsche wetten

Beschermmer cloeck te zijn/ en Spaengten smadich hoont/
 Tot waeck zijns Vaders doot den Hemel hem versehoont.
 't Ghelucht hem naer zijn wensch/ het zy niet hemel laghen/
 Oft open in het velt/ den Iber is gheslaghen/
 Want in zijn bloepsel teer hy slaet van 's Coninck zy
 De banen meest vertrouut van Parmas Kuyperp/
 En drijft hem van 't belegg/ dat dooz dees spijt en schanden
 Den loosen Italiaen doet knerffen op zijn tanden/
 En swoer in zijn ghemoedt de waeck van dese smaet/
 Daer niet besonders hem den Hemel toe en laet.
 Nassauw is blijctich om zijn vpant trots te trencken/
 En yber in zijn ziel hy middel gaet bedencken/
 Den Hemel gheeft hem taet/ en wijst hem Tropas val/
 Dat even met dees list Breda hy winnen sal.
 De Helden wel ghemoedt bederckt naer 't Schip hun keeren/
 En naer een vroom ghebecht 't Casteel sy vroom verheeren/
 De Stadt die volchden naer. O ober vrabe list!
 Daer noyt den schalcken vos Ullis van en wist.
 Nassauw is als een Mars, den schzick van zijn vbanden/
 De vaderlandtsche vzeucht/ 't Gherucht in allen landen
 Verbzepdt zijn grooten roem/ want hy en perft gheen Stadt/
 Oft dooz zijn oozloochs list hy heeftse suer ghemat.
 Daer dooz veel Steden sterck hy wijs heeft in ghenomen.
 God lieft der vromer saeck / en dick vol smaet en schzomen
 Hy kneuft den grootsten waen van der tyannen macht:
 Als wan des Ibers Heer so ydel hy sich dacht
 De wijse Coningin aen lijf en goet te schenden/
 Om daer naer op 't bequaemst aen Hollandt sich te wenden/
 Daer toe de schoonste bloot hy hadt ghezacht in Zee
 Die opt in 's werelts rondt Ghemeent oft Bzince deet.
 En even als Acheen/ Sicilien in haer sinuen
 Du meenden metter yl als weerloos 't overwinuen/
 Alreed' in haer ghemoedt het Eplandt deelden upt:
 Alsoo heeft Philippus oock gheacht vooz wiffen buyt
 Het Coninckrijck vooz hem/ en deelben landt en schat /
 Als oft hy dat alreed' hadt in besit ghehadt.
 Doch Godt die van zijn Thoon bespotten 's Coninck meuen/
 De winden heeft ontroomt die suer de bloot verdweenen.
 Wat wonder Philippe was 't/ als ghy verhoorzde ras
 Dat al u groote bloot so licht vernieticht was?
 Ghy volck die van dien schzick verlost zijt/ sult u weeren/
 En 't rijck alsoo verzwacht groot-moedich overseeren.
 Want blijctich doen Nassauw het landt oock wel bezijdt/
 Als op de Cielsche Depdt hy soo gheluckich strijdt/
 Een soo veel Steden wint/ daer dooz hy wil beclupten
 Den Cupn/ dat 't Spaensche jock daer cewich blijue bupten/

Zoo dat met ware stem de snel-ghewierkte Faen
 Verbluft der Helden lof/ wan sy den grooten naem
 Wtbyonden dooz de locht/ en pder een vertelden
 Maurits der Princen roem/ Maurits den Heldt der Helden/
 Maurits die in gheen deucht noch Dorst noch Prince wijckt/
 Die dooz des Hemels jonst so mild'lyck is verrijckt/
 Dat om naer zijne waerd het strjdtbaer hoost te eieren/
 Het gantsche aertrijck niet en bzaecht ghenoech Laurieren.
 Een Pirrus in 't ghebecht/ een Celar na den strjdt/
 Augustus in 't gheluck/ groot-moedich Prins ghy zijt.
 Nu krijghers swijcht/ ick sal u epghen goen verhalen
 Hoe 't Ooltenrijcx ghewelt moest vooz Nassauwe dalen/
 Dat eben als wel eer dooz onrechtbaerde daet/
 't Dalsch Oostenrijck Nassau om 't rijck en 't leven slaet.
 Ick schrick wan ick bedenck den slach/ Hispaengiens schande/
 Ick schrick wan sich verbeeldt de vocht-bebroede strande/
 De dupnen dick besaep't met dooden ging en weer/
 Daer Maurits al den trots van Spaengien leyden neer.
 Den Iber was verheucht/ hy meenden sich te waken
 Van zjn noozleden smaet/ en al tot niet te breken
 Der Staten gantsch ghewelt/ want hy sach al verblijdt
 Nassau en 't Legher gaer omringht aen allen zijdt:
 Dus treckt hy moedich voozt/ den vyant te betrapen.
 Maer Maurits die verscheen een blixem in het wapen/
 En recht der Thzaten Godt doen boben al gheleck/
 Verfocht de vyant slach/ hy niet te rugg' en weerk/
 Maer flux met cloeck belept in oozden stelt zjn hoopen/
 Vermaent haer tot den slach/ en seyt/ gheen ander open/
 Dan die met handen vzoom sy wimpen dooz haer bloet/
 Als Vader ick u ben/ dus oock als kind'zen doet.
 Dit sprack den vromen Prins, die soo hy dooz 't hertsaghen
 Als bloode vooz 't Gemeen hem niet hadt willen waghen/
 Ghenoehsaem rondt outgaen/ en dat met wepnich schant
 Maer hem en lusten doen gheen Perfeus offerhandt.
 Noch selfs zjn Broeder jong/ die in so groene jaren
 Sich selven dooz de vlucht/ als blood' niet wilde sparen/
 Doe wel 't hem wert gheraen selfs van zjn Broeder stout.
 Preen/ sprack de Jonghe Prins, wel hoe? mijn Broeder/ sout
 Ghren groote schande zjn? my lust met u te leven/
 En daer ghy sterft/ wil ick den gheest oock gheerne gheven.
 O oberbraven Heldt! wel waerdich 't edel bloet/
 Daer upt ghesprozen zjn so vele Helden vzoet.
 Ghelijck men dick wil siet dat in de aertsche hollen
 Allencykens sich vergaert den wint/ en houdt ghescholen/
 Tot hy te nau gheperst wil laten 't banghe huys/
 Versi upt met soo'n ghewelt en pselijck gherups/

Dat hy de Bergben scheurt/ de Boschen sal vernielen/
 En keert de Steden om/ met alder menschen zielen/
 Die daer doen waren in/ en niet hem wederhout/
 Oft eben als wanneer dat van den jaghers stout
 Een Leeuw sich siet bezet/ die siende wech noch open/
 Van die hy met ghewelt moet van den Jaghers copen/
 Bereydt sich tot den slach/ hy moedicht al zyn hert/
 Hy recht de oozen op/ slaet pver met zyn stert/
 En met een heesch gheb'ies hem stijven al de haren/
 En als een blixem snel werpt hy sich op de scharen
 Van Jagers honden/ oft wat sich daer vint ontrent/
 En maecht wel haest een rupnt/ dooz dien hy vele schent.
 Waer dooz sy al verbaest hem vepfich laten wand'len:
 Soo eben sal Nassauw met Spaengiens hoochmoedt hand'len/
 Die nu al metter pl was totten slach bereydt/
 Doch niet soo langh Nassauw den vbandt heeft herbeeydt:
 Maer trecht met ozden bzaef den Iber moedigh teghen/
 Die oock niet anders was als tot den slach gheneghen/
 Een peder heyz ghelijck een bosch wel dicht gheplant/
 En peder hooft vooz 't lest noch eens zyn hoopen mant.
 Daer treft men/ tot den Slach het teecken wert ghegheven/
 Neptunus al verbaest is wpt van 't sirant ghebzeben/
 Dooz 't donderend gerucht/ in 't diepste bande zee/
 En boerdent blaetwe Hof met hem wel plich mee.
 De oozen wierden doof van soo veel oozloochs toonen
 Van Trom'len en Trompet/ een peder/ om te hoonen
 Syn vbandt/ moedich vercht/ den Cryjch-man onversaecht
 De raferuy verwoet op 't bleecke voozhooft dzaecht.
 't Gheschut spout helschen damp met Coghels wpt ghesonden/
 Der Daerden heesch gheb'ies/ het kermen der ghewonden/
 't Gheraech van pycken bzeuck/ 't gheknars van 't pfer hert
 't Gherrijs vant Oozloochs volck met schrick ghehoort wert.
 Bellona 't bloedigh sweert in haer bebloede handen
 't Gheslater van haer sweep weer- galmen dee de stranden
 Met pselijck ghehupl/ smeet dooz d' Esquad'ren heen/
 En baenden haer int bloedt van soo veel doode leen.
 Dees dzongh de fuzen aen met haer gheslanghe krupnen/
 Die bzeeflijck vloghen dooz de vocht- bebloede dupnen/
 Slach-ozden up en in/ en met hun sackels heet
 Ontfaken vders ziel met bloedt- doozst over wreet.
 Tot dziemael moest Nassau des vbandts dulhepdt wijcken/
 Tot dziemael Maurits weer zyn kloeck belepdt dee blijcken/
 En dzeef hem cloeck te rugh/ nu wijckt d' een d'ander staet/
 Nu weer den wijcker windt/ en spnen slaegher slaet.
 Ghelijckmen inden ooght op 't rype belt siet sweben
 Het Cozen glas en weer/ dooz winden dwers ghebzeben/

67

Soo eben loopt nu dees / weer d'ander biet den rugh /
Tot eynd lijck op de vlucht met ple voeten blugh /
Den vbandt sich begheeft / en lact de grootste gloz /
Aen Maurits, die opt Prins bequam dooz een victo /
Want alderminst 't ghevecht ghelt van Soldaten handt /
Maer meest het cloeck belepdt van Maurits groot verstant /
Wanneer nu 's vbandts vlucht Nassau met eyghen ooghen
Sach / trat van 't moedich Peert / en heeft met knien gheboghen /
D'almoghende ghedancat / die hem den zeghen gheeft /
Een wis ghetuych'nis hoe Godtbyzuchtich Nassau leeft.
Den top van dit gheluck bepeerelt hy na desen
Met soo veel Steden sterck / die hy g'hoorzaem doet wesen
Der Staten groots ghebiedt / en soo den vbandt mat /
Dat binnen jaren drie hy nau verheerst een Stadt.
't Onmachtich Hollandt flecht / is doen soo wijt ghekroyen /
De grootste Printen van het rijck-bevolckt Europen
Die soecken haer verbondt / en peder heeft begheert
Maurits te sien / die wert doen meer als Mensch ghe-eert.
Hispangen al berbluft dooz soo veel schae gheleden /
Dooz Vrye-Volck'ren kent de saem-vereende Steden /
En bidt slechts om den vreed / oft naer 't Bestant hy tracht /
Aen 't holerken dat eertijds hy hadt soo snoot gheacht.
Ghy Printen die verwaent een peder wilt verheeren /
O spieghelt u te recht / met anders schae wilt leeren /
Hoe licht des Hemels Godt u ydel hoorhmoet velt /
Als ghy het recht verlaet en lieft het snoot ghewelt.
En ghy o Prince, die u Vaderlandt sult wesen
Een eewich roem en vzeucht / een steun-stock upt ghelesen /
Die 't Keyserlijck gheslacht soo wijt beroemen doet /
Wel salich 's Hemels thsoon u eewelijck behoet.

FINIS.

t'AMSTERDAM,

Ghedruckt by Paulus van Ravesteyn.

ANNO 1617.